

A HOMOKI ÓVODA („HOMOKVÁR
ÓVODA”) HELYI PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA

Módosítások:

2017. szept. 01.

2018. szept.01.

2020. nov. 30.

2022.szept.30.

Készítette:

A Homoki Óvoda nevelőtestülete

TARTALOMJEGYZÉK

Az Óvoda nevelőtestületének hitvallása:	4
I. BEVEZETÉS	5
I.1. A programot meghatározó törvényi hátterek	5
I.2. Bevezető gondolatok	7
I.3. Az intézmény története	9
II. HELYZETELEMZÉS	11
II.1. Intézményünk adatai, feladatai	11
II.2. Személyi erőforrásaink	18
II.3. Tárgyi erőforrásaink	19
III. ALAPELVEINK, GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK, PEDAGÓGUSKÉPÜNK, JÖVŐKÉPÜNK, KÜLDETÉS-NYILATKOZATUNK	20
III.1. Alapelveink	20
III.2. Gyermekképünk	25
III.3. Óvodaképünk	27
III.4. Pedagógusképünk	29
III.5. Jövőképünk	31
III.6. Küldetésnyilatkozatunk	31
IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	35
IV.1. Az egészséges életmód kialakítása	35
IV.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	42
IV.3. Az anyanyelvi nevelés és értelmi fejlesztés megvalósítása	50
IV.3.1. Anyanyelvi nevelés	50
IV.3.2. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	56
V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	59
V.1. Személyi feltételek	59
V.2. Az óvodai tárgyi feltételei	60
V.3. Eszközellátottság	61
V.4. Az óvodai élet megszervezése	62
V.4.1. Hetirend, napirend	62
VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	

VI.1. Gyermeki tevékenységek.....	67
VI.1.1. Játék.....	67
VI.1.2. Mese, verselés.....	84
VI.1.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	89
VI.1.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	94
VI.1.5. Mozgás.....	101
VI.1.6. Külső világ tevékeny megismerése.....	108
VI.1.7. Munka jellegű tevékenységek.....	118
VI.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	124
VI.2.1. Módszerek, eszközök, munkaformák.....	127
VI.3. Differenciálás.....	135
VI.4. A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	139
VI.4.1. Mérések, megfigyelések rendszere.....	139
VI.4.1.1. DIFER mérőanyag	139
VI.4.1.2. OVISZOLGA (egyéni nyomon követő számítógépes programrendszer):	140
VI.5. Dokumentálási feladatok.....	140
VII. AZ ÓVODA EGYÉB FELADATAI.....	143
VII.1..Gyermekvédelmi feladatok:.....	143
VII.2. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	150
VII.3. Feltételek az SNI gyermekek befogadásához, neveléséhez, fejlesztéséhez.....	151
VII. 4. Az SNI gyermekek fejlesztésének szervezeti keretei.....	152
VII. 6. A kiemelkedő képességű gyermekek azonosításának célja.....	154
VII. 7. A fejlesztő programjaink.....	153
VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE.....	157
VIII.1. A család-óvoda kapcsolata.....	157
VIII.2. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok.....	158
IX. AZ ÓVODA ÜNNEPEI, PROGRAMJAI.....	163
X. INGYENES SZOLGÁLTATÁSOK:.....	165
XI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	166
XII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	167
XIII. MELLÉKLETEK.....	168

Az Óvoda nevelőtestületének hitvallása:

Dorothy Law Holte: Egy élet a kezében... c. vers

*Ha a gyermekek kritizálva élnek,
Megtanulnak megbélyegezettnek lenni,
Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
Megtanulnak veszekedni.*

*Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
Megtanulnak szégyenlősnek lenni.*

*Ha a gyerekek megszégyenítve élnek,
Megtanulják bűnösnek érezni magukat,
Ha a gyerekek toleráns légkörbe élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.*

*Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bízni.*

*Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.*

*Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
Megtanulják az igazságosságot.*

*Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.*

*Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.*

*Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban.*

I. BEVEZETÉS

I.1. A programot meghatározó törvényi hátterek

A Helyi óvodai nevelési programot az alábbi jogszabályi alapok figyelembevételével készítettük el:

Programunk a 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet értelmében, az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja** alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a 2011. évi **CXC.** törvényt a nemzeti köznevelésről (Nkt, ágazati törvény)

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 149/1997. (IX.10.) kormányrendelet gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásokról

- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012.(XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 229/2012.(VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet, a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- A Homoki óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

I.2. Bevezető gondolatok

Az 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet értelmében az óvodák helyi nevelési programot írtak vagy kész nevelési programot adaptáltak. Mi a kész pedagógiai programok közül olyat választottunk, amely híven tükrözze a Homoki Óvoda pedagógiai szellemiségét. Ez a program az Epochális Óvodai Nevelési Program volt. Későbbiekben az óvodai nevelési programunk továbbfejlesztésében több innovatív pedagógiai törekvés jelent meg.

A törvény úgy rendelkezett, hogy 2010. szeptembertől a nevelési évet már olyan helyi nevelési programmal indítsuk, amelyet felülvizsgáltunk és megfeleltettünk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának. Ennek a törvényi előírásnak eleget téve programunk egyes tartalmi jegyeit hangsúlyosabban jelenítettük meg, vagy korszerűbben, pontosabb megfogalmazással illesztettük be a dokumentumunkba. A Pedagógiai Programot 2013-ban vizsgáltuk és alakítottuk át újra, akkor még az Epochális Óvodai Nevelési Programot, saját arculatunknak megfelelően.

A jelenlegi módosítást az a szakmai értéktöbblet indokolja, mely a pedagógiai munkánkat színesebbé, innovatívabbá teszi. Pedagógiai feladatvállalásunk során figyelembe vesszük a gyermekek személyiségfejlődését, viselkedését, érdeklődését, az otthonról hozott ismereteket, tapasztalatokat, az esélyegyenlőség megteremtése mellett. Az a célunk, hogy az óvodánkba járó gyermekek még kellemesebb, derűsebb, harmonikusabb évekkel gazdagodjanak, és biztos alapokon nyugvó ismeretekkel, kompetenciákkal kezdjék el iskolai tanulmányaikat.

Változó korban élünk, melynek minden pozitív és negatív jellemzői közelről érintik nevelőmunkánkat. A változásokat elfogadva sajátos nevelési elveink alapján tudunk lépést tartani a világgal, de továbbra is fontosnak tartjuk, hogy a Homoki Óvoda pedagógiai programjának minden egyes területe hozzájáruljon az óvodánkba járó gyermekek harmonikus személyiségfejlődéséhez, „az éppen nekik való” óvodai élet megteremtéséhez. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és az azzal összhangban lévő óvodai nevelési programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy intézményünk szakmai

önállósága, az óvodai nevelésünk sokszínűsége által megfeleljünk a társadalomnak és a gyermekek érdekeinek.

Pedagógiai Programunkat a módosított Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja iránymutatása, szellemisége, cél-, és feladatrendszere alapján és a Homoki Óvoda sajátosságait követve készítettük el. Figyelembe vettük gyermekeink sajátosságait, az őket érő „impulzusokat”, a sokféle és hatványozott környezeti hatásokat. A felgyorsult, folyamatosan változó világ nagy hatással van gyermekeinkre, mindemellett, nekünk, óvodapedagógusoknak figyelembe kell vennünk a szakmai, törvényi és a külső környezeti változásokat. A meglévő értékeket megőrizve alakítottuk arculatunkra a közös értékrendet, mely az intézményünkbe járó gyermekek sikeres, pozitív kimenetelű nevelését, egyéni ütemű és egyéni módú fejlesztését eredményezi, szüleik elégedettsége és támogatása mellett.

I.3. Az intézmény története

A Homoki Óvoda Helyi Óvodai Pedagógiai Programja figyelembe veszi az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján meghatározott hagyományokat, értékeket, alapelveket, nemzeti sajátosságokat, eredményeket.

Pedagógiai programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül, melynek megtartása mellett alkalmazkodik a helyi sajátosságokhoz és a nevelőtestület által megfogalmazott alapelvekhez, célokhoz, feladatokhoz. Ezek alapján meg kívánjuk őrizni azokat az óvodánkra jellemző hagyományokat, értékeket, eredményeket, melyekre büszkék vagyunk. Ezeket küldetésünknek tekintjük, melyek meghatározzák jövőképünket is.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja lehetővé teszi az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének, széles körű módszertani szabadságának

használatát, melyet a nevelőtestületünk a gyermekek és a családok jogainak megsértése nélkül, a gyermekek védelme érdekében érvényesít.

A Homoki Óvoda Helyi Pedagógiai Programját a saját arculatunkra formáltuk, megfeleltetve a mindenkori Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának, az aktuális jogszabályoknak.

Pedagógiai programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja mellett figyelembe veszi az alábbiakat:

- 2009. szeptember 1-től bekapcsolódtunk az integrációs pedagógiai rendszerbe a magas arányú halmozottan hátrányos helyzetű gyermeklétszám miatt, ezért hangsúlyozottabban alkalmazzuk az esélyegyenlőség elveit.
- Óvodánk az Alapító Okiratunknak megfelelően sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is végzi, megfelelő végzettségű szakemberek segítségével.

2017. szeptember 1-től a csoportok kialakításánál arra törekszünk, hogy fokozatosan, az osztatlan csoportokat részben osztott, ill. tiszta csoportokká alakítsuk át, továbbra is biztosítva a családi légkört, a családorientált szemléletet, valamint a hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HHH) gyermekek arányos elosztását.

II.

HELYZETELEMZÉS

II.1. Intézményünk adatai, feladatai

Az óvoda hivatalos neve: Homoki Óvoda

OM azonosítója: 035796

Az óvoda feladat ellátási helye:

Székhely: 5461 Tiszaföldvár Döbrei J. út 129.

Telephely: 5430 Tiszaföldvár Ószőlő Fő út 60.

Tel: 56/471-764

alapító neve, székhelye: Tiszaföldvár Város Önkormányzata

5430 Tiszaföldvár, Bajcsy Zs. út 2.

A fenntartó neve, székhelye: Tiszaföldvár Város Önkormányzata

5430 Tiszaföldvár, Bajcsy Zs. út 2.

A működtető neve, székhelye: Tiszaföldvár Város Önkormányzata

5430 Tiszaföldvár, Bajcsy Zs. út 2.

irányító szerv neve, székhelye: Tiszaföldvár Város Önkormányzata

5430 Tiszaföldvár, Bajcsy Zs. út 2.

óvoda alapító okirata: Száma, kelte: A/3894/7/2020, 2020.04.07.

Óvodai csoportok száma, összetétele: 5 csoport (osztott, részben osztott, ill. osztatlan korcsoportok)

Megbízott Óvodavezető neve: Jecsi Istvánné

A programot készítette: A Homoki Óvoda nevelőtestülete

A programot elfogadta: A Homoki Óvoda nevelőtestülete

A programot jóváhagyta: Az óvoda vezetője

A program hatályba lép: 2022.09.30.

Általános feladataink

A Homoki Óvoda feladata biztosítani a gyermekek óvodai nevelését két és fél éves kortól a tankötelezettség kezdetéig. A feladatból adódóan alaptevékenységi körében megalapozza a gyermekek személyiségének és képességeinek fejlődését és biztosítja a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat, az alábbiak figyelembe vételével:

Intézményünk négy csoportjában Maria Montessori reformpedagógiai módszerének szellemében nevelnek az óvodapedagógusok. Ezt a következő években az óvodapedagógusok továbbképzésével kiterjesztjük intézményünk minden csoportjában. A Montessori pedagógia lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek érdeklődési körüknek megfelelően, sajátos eszközökkel sajátítsák el az ismereteket. A lassabban fejlődő gyermekek is sikerélményhez juthatnak, önállóan tevékenykedhetnek, dolgozhatnak. A gyermekek önmaguk ellenőrizhetik a megoldásokat, javíthatják hibáikat.

A mindennapi élet során nehezen elsajátítható feladatok megkönnyítésére speciális Montessori eszközöket használunk, melyek segítségével a gyermekek vidáman, játszva megszerezhetik a szükséges képességeket. Minden egyes Montessori eszközből csak egy eszköz van, hogy a gyermekek megtanulják ezzel is a kivárást, a társaik tevékenységét tiszteletben tartani.

Alapelveink közül kiemelkedik a gyermekközpontúság, a gyermeki jogok tiszteletben tartása, a gyermeki személyiség feltétel nélküli elfogadása. Feltétel nélküli szeretettel segítjük a gyermekek fejlődését, a „Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!” alapelv alkalmazásával, tiszteletben tartjuk önállósodási törekvéseiket

Biztosítjuk a személyi és tárgyi feltételeket a gyermek személyiségének kibontakoztatásához és önállóvá válásához (kisebb méretű szék, ágy, eszközök; játékok helye stb.)

A csendjátékban - mellyel történik a délelőtti lezárása - lehetőség nyílik arra, hogy a gyermekek csendben egymásra figyeljenek, beszéd nélkül is megértsék a másikat, és metakommunikáció segítségével „válaszoljanak” az adott szituációban.

Maria Montessori szellemiségének alkalmazása, módszereinek és eszközeinek beépítése napirendünkbe, megújítja, gazdagítja, örömtelibbé és hatékonyabbá

teszi pedagógiai munkánkat és segíti, támogatja a gyermekek perszonális fejlődését.

Óvodánkban a gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg, családi, biztonságot nyújtó légkörben folyik a nevelés,

- ahol az óvoda gyermekközpontú szemléletének köszönhetően a gyermekeknek igazi, derűs óvodai életet tudunk biztosítani,
- ahol biztosítjuk az egyenlő hozzáférést,
- ahol tiszteljük a gyermeki személyiséget, figyelembe vesszük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek megfelelő ellátását,
- ahol a gyermek harmonikus fejlődése érdekében, kíváncsiságára építve gazdag, változatos tevékenységekkel biztosítjuk az egyénre szabott fejlesztést,
- ahol elfogadjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be,
- ahol az óvodapedagógusok és az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangoltan, következetesen és példát mutatva segítik a gyermekek személyiségfejlődését,
- ahol a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- ahol az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, annak érdekében, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben,
- ahol tudjuk, hogy minden gyermek más, minden gyermeket a maga szintje és képességei szerint szükséges nevelni, fejleszteni az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével,

- ahol a differenciálás érvényesül a célokban, feladatokban, a munkaformákban, módszerekben, az eszközökben, az elsajátítás idejében, tempójában,
- ahol odafigyelünk a gyermek testi-, szociális-, értelmi képességeinek egyéni és életkor-specifikus alakítására,
- ahol lényegesnek tartjuk a szabad játékon keresztül az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó műveltségtartalmak közvetítését, a gyermekek kompetenciáinak fejlesztését,
- ahol figyelembe vesszük a hátrányos szociokulturális környezetből érkező gyermekek sajátosságait, az esélyegyenlőség, a hátránykompenzáció elvét, az integráció megvalósulását.

Intézményünk egy székhelyből és egy telephelyből áll.

A székhelyen lévő központi egység Tiszaföldvár Döbrei J. út 129. szám alatt található. Az 1930-as évre épült meg a patinás, kastély jellegű épület, melyet az államosítást követően, 1954-ben óvodát létesítettek. Az épület külső és belső felépítése egyedi és az egyik legszebb épület a városban.

A telephely a város adottságaiból adódóan több kilométerre található, Tiszaföldvár Ószőlő Fő út 60. szám alatt. Ez az épület családi házra emlékeztet.

A székhelyen négy, a telephelyen egy óvodai csoport működik. Csoportjainkat fokozatosan alakítjuk osztott, tiszta korcsoporttá, ill. részben osztottá. A Tiszazug, ezen belül Tiszaföldvár hátrányos helyzete érzékelhető és tényekkel, adatokkal is alátámasztható. A gyermekek, családok szociokulturális háttere szórta, a beíratott gyermeklétszámnak magas %-a HH, HHH gyermek aránya. 2009 szeptemberében óvodánk csatlakozott az integrációs rendszerhez. Intézményünk az Alapító Okiratnak megfelelően SNI gyermekek ellátását is vállalja.

Az Alapító Okirat szerint:

Engedélyezett csoportok száma a székhelyen 5, melyből a gyermeklétszám alakulása szerint jelenleg 4 csoport működik.

Férőhelyek száma: 150 fő (székhely: 125 fő, telephely 25 fő)

Az integrációs nevelés indokai:

- Tapasztaljuk, hogy a HH, HHH gyermekek száma folyamatosan magas.
- A családok nagy része segélyekből, családi pótlékokból tartja fenn magát, gyakran veszélyeztetve a gyermekek egészségét.
- Óvodánkba általában SNI és BTMN gyermekek is járnak.
- Az óvoda, mint a nevelés első színtere, alapozó szerepet tölt be a gyermekek életkorának megfelelő környezettudatos gondolkodás és magatartás alakításában.

Ebből adódó kiemelt feladataink:

- Az esélyegyenlőség megteremtése, egyenlő hozzáférés biztosítása.
- Hátrányok csökkentése az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- A közösségbe való beilleszkedés megkönnyítése, a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Prevenációs és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Támogató és hatékony együttműködés a speciális felkészültségű külső szakemberekkel.
- Minden nevelési évben a HHH gyermekek arányos elosztása a gyermekcsoportokban.

Az igazolatlan hiányzások minimalizálása érdekében:

- Érzelem gazdag, családi óvodai légkör kialakítása.
- A szülői házzal való nyitott kapcsolat, családlátogatás, kapcsolattartás, párbeszéd.
- Napi konzultáció a HH, HHH gyermekek szüleivel.
- A hiányzások okainak folyamatos figyelemmel kísérése az óvodapedagógusok, gyermekvédelmi felelős részéről. A hiányzások visszaszorítása.
- Folyamatos kapcsolattartás, szükség esetén családlátogatás a gyermekvédelmi felelőssel, védőnővel, a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival.

II.2. Személyi erőforrásaink

	Székhely	Telephely
Felsőfokú óvónői képesítéssel rendelkező főállású óvodapedagógusok száma	9fő	2fő
- Ebből pedagógus szakvizsgával rendelkező óvodapedagógusok száma	3fő	1fő
Szakképzett dajkák száma	4fő	2fő (1 fő részmunkaidős)
Pedagógiai asszisztensek száma	1fő	-
Óvodatitkár	1fő	-
Konyhalány	2fő	-
Segédmunkás, udvaros	1fő részmunkaidős	-
Az óvoda közalkalmazottainak száma összesen: 22fő		

II.3. Tárgyi erőforrásaink

A székhely tárgyi felszereltsége:

A csendes, nyugodt helyen elhelyezkedő homoki székhely egy patinás épület, melyet az eredeti állapotba állítottak vissza. A csoportszobák alapterülete változó, vannak kisebb alapterületű foglalkoztatóink is. Két csoportunkban galéria várja a gyermekeket, mely növeli az alapterületet. A csoportszobák bútorzata a gyermekek méreteinek megfelelő, a bútorok megfelelőek. A lehetőségekhez mérten folyamatosan cseréljük, megújítjuk tárgyi környezetünket. Ebben az épületben minden csoportnak külön öltözőrésze van. A két helyen kialakított mosdóból az egyiket 1, a másikat 3 csoport használja. A mosdók elhelyezkedése miatt nem tudjuk átszervezni, hogy a csoportok egyenlő arányban használhassák.

2017 szeptemberétől belső átrendeződések következtében sikerült kialakítani egy nevelői szobát, felnőtt öltözőt, fürdőszobát, és fejlesztőszobát.

Az alagsorban található az ebédlő (iskolások használják), a tálalókonyha. Az óvodás gyermekek a csoportszobákban étkeznek.

Az óvoda mellett külön épületben található a tornaszoba.

A gyermekek játszóudvarát a sok, régi patinás fák árnyékolják, a játékok száma és állaga megfelelő. Itt kap helyet számos óvodai rendezvényünk is.

A telephely tárgyi felszereltsége:

A telephelyen egy csoportszoba, egy gyermeköltöző, egy mosdó és tálalókonyha található. A felnőttek részére egy kis alapterületű öltözőt alakítottak ki.

Az udvaron a füves és homokos, árnyas és napos területek aránya, az udvari játékeszközök megfelelnek a zavartalan udvari élet feltételeinek.

III.

ALAPELVEINK, GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK, PEDAGÓGUSKÉPÜNK, JÖVŐKÉPÜNK, KÜLDETÉS- NYILATKOZATUNK

III.1. Alapelveink

- Az eltérő fejlődési ütemhez igazodó, differenciált képességfejlesztés az adott gyermekek aktuális fejlettségéből kiindulva, természetes környezetben, öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra építve.
- Biztonságérzetet nyújtó, derűs, szeretetteljes, a gyermekek egyéni érdekeit szem előtt tartó óvodai nevelés.
- A gyermeket különleges védelem és gondoskodás illeti meg.
- Sikerélményhez juttatás a különböző tevékenységi formákban.
- Egészséges óvodai környezet kialakításával az egészséges fejlődés feltételeinek biztosítása (rugalmas és folyamatos napirend, edzés lehetősége, higiénés szokások, szabályok kialakítása).
- Minden gyermek speciális és egyedi individum.
- A fogyatékkal élő gyermekek teljes elfogadása.
- A szülőkkel az egyenrangú partnerkapcsolaton alapuló viszony kialakítása.

- Bizalom a fejlesztés lehetőségében.
- A fejlesztés folyamatos, állandó tevékenység, melyet a kis lépésekben való haladás jellemez.
- A lehető legnagyobb mértékű önállóság segítése.
- Az SNI, BTMN, HH, HHH, valamint a kivételes képességű gyermekek igényeinek felismerése, majd fejlesztése a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodva az egyéni bánásmód sokszínű alkalmazásával az integrált nevelésen keresztül.
- Nevelési módszereink jellemzője a következetesség.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, erre építünk, ebben az óvodának kiegészítő szerepe van.
- A gyermekek személyiségének tiszteletére, a gyermekeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia a nevelésünknek az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Annak segítése, hogy a gyermekek magukban és másokban is lássák meg az emberi értékeket, alakuljon, fejlődjön önértékelési képességük.
- Az önmegvalósításra, a kreativitás kibontakoztatására, az egész személyiség komplex fejlődésére való lehetőség biztosítása.
- A környezettudatos magatartás kialakulását elősegítő nevelés a különböző tevékenységekhez kapcsolódva.
- Az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényre juttatása az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés megteremtésével.

- A fokozatosság elvének betartásával a nevelés és tanulás egymásra épülésének biztosítása. A nevelés és fejlesztés együtt kell, hogy haladjon, előkészítve az élethosszig tartó tanulást. A kulcskompetenciák kialakulásának elősegítése, fejlesztése.
- Példaértékűen nevelünk a másság elfogadására és tiszteletére: kulturális, etnikai, nyelvi, vallási, és képességbeli különbségek elfogadására, törekedve a különböző szociális, kulturális, esetlegesen nyelvi hátrányok ellensúlyozására, szem előtt tartva az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük.
- A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük.

Az óvodai nevelésünk az **alapelvek** megvalósítása érdekében gondoskodik:

- A gyermeki szükséglet kielégítéséről, az érzelmi biztonságok nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű- az életkornak megfelelő- tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játéokra;

- E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermekek egyéni képességeihez igazodó megfelelő műveltségterületek közvetítéséről; a kisgyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Célunk:

- Olyan érzelmek gazdag, elfogadó, szeretetteljes, családi, biztonságot adó óvodát teremteni, ahol a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az esélyegyenlőség megteremtésére törekszünk.
- A gyermekek személyiségét tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés, bizalom és védelem övezzék.
- A gyermekek nyitottságára építve, segítjük a gyermekeket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.
- Fontosnak tartjuk a gyermekek életkoronként és egyénenként változó testi, lelki szükségleteinek előtérbe helyezését. Az alkalmazott módszereket a gyermekek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, alakítását.
- A különböző életkorú, képességű, fejlettségű és kultúrájú gyermekek együttnevelésével- integrált neveléssel- mintát adunk a másság tiszteletére, a tolerancia és egymás megbecsülésére. Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- Nevelői attitűdünket a mindennapokban a figyelem, kivárás, segítségnyújtás, elfogadás, türelem jellemzi.

- A szabad játékot tekintjük a gyermekek legfontosabb fejlesztő tevékenységének, a tapasztalatok gyűjtőhelyének, a legfőbb személyiségfejlesztő eszközének.
- Törekszünk egymás munkájának megbecsülésével és segítségével, a helyi értékek tiszteletben tartásával a közös értékrenden alapuló, egységes pedagógiai szemlélet alakítására.
- Fontosnak tartjuk a partnerkapcsolatok erősítésével az óvoda nyitottságát és hatékonyságát biztosítani, a partnerek igényeire, elvárásaira figyelő, elégedettségének elnyerésére törekvő intézményi működés kialakítását.
- A nemzeti-etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- Elkötelezettség és a jövő iránti felelősség vezérli munkánkat és magatartásunkat, emberi kapcsolatainkat.

Az intézmény belső továbbképzési rendszere

- Minden program működésének alapja a művelt óvodapedagógus személye, ezért tartjuk fontosnak az önképzést és a továbbképzést. Szakmai munkaközösségeink és munkacsoportjaink irányultságát a társadalmi, szülői, valamint a kollégák igényeire és elvárásaira alapozottan évente határozza meg a nevelőtestület.
- A óvodánk az elmúlt években kiemelten foglalkoztak a **környezeti nevelés és a néphagyományok ápolásának** lehetőségeivel az óvodás korban. A választás azért esett e területekre, mert e két terület rendkívül szorosan kapcsolódik egymáshoz. Napjaink társadalmának egyik legfontosabb problémája, mit teszünk, tehetünk földünk megóvása érdekében; e mellett továbbra is törekednünk kell arra, hogy gyermekeink helyes

nemzettudattal bíró felnőttekké váljanak és megismerjék a magyar népi kultúra sokszínű, gazdag tárházát. Kodály Zoltán szavaival élve hisszük, hogy "A kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának."

- Az elmúlt évek tapasztalatai szerint feladat ellátási helyenként jelenleg is szakmai munkaközösségben bővítik ismereteiket óvodapedagógusaink, feldolgozva a legkorszerűbb háttér ismereteket, a program- specifikus tartalmakat, valamint megvitatják a gyakorlat nyújtotta problémákat és feladatokat

III.2. Gyermekképünk

*„A gyerek az öröm, a reménység.
Gyöngé testében van valami világi;
ártatlan lelkében van valami égi;
egész kedves valója olyan Nékünk,
mint a tavaszi vetés:
Ígéret és gyönyörűség.”*

(Gárdonyi Géza)

Fontosnak tartjuk a gyermeki személyiség tiszteletben tartását, jogainak érvényesülését.

Minden gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Minden esetben figyelembe vesszük genetikai adottságait, életkoronkénti és egyénenként változó testi és lelki szükségleteit.

- Olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akik érzelmeiket szabadon kifejezhetik, képesek együttműködni, kudarc- és frusztrációtűrőek, megfelelő önbizalommal rendelkeznek, képesek a problémamegoldó gondolkodásra, kreatívak, kommunikatívak.
- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek tükrében a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Komplex nevelői hatásokkal hozzájárulunk ahhoz, hogy az óvodánkba járó gyermekek öntevékeny, boldog, alkotni tudó személyisége erősödjön.
- Olyan tulajdonságokkal rendelkeznek gyermekeink, amelyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek.
- Elfogadják a másságot, természetes módon együtt tudnak élni a különbözőségekkel, előítélet nélkül befogadják a különleges bánásmódot igénylő társaikat.
- Egyéni képességeiknek megfelelően ismerik és képesek kielégíteni saját szükségleteiket.
- Nyitottak, kapcsolatteremtőek a felnőttekkel és gyermekekkel egyaránt. Eredményesen kommunikálnak, önálló véleményt alkotnak, megfelelő szókinccsel és beszédfigyelemmel rendelkeznek, együtt tudnak működni társaikkal.
- Testi - lelki harmóniában vannak önmagukkal és környezetükkel.

- Fejlődésük önmagukhoz mérten folyamatos, amelyben természetes módon megmutatkozhat a kiemelkedő ugrásszerű fejlődés, a stagnálás, vagy esetenkénti visszaesés is.
- A sikeres és sikertelen próbálkozások nyomán felébred bennük a világ dolgai iránti érdeklődés. A törődő gondoskodás nyomán megtanulják saját szükségleteik kielégítését.
- Az érzelemtől, értelemről vezérelt, kérdésekkel teli tapasztalatszerzésben igénylik a segítséget.
- A gyermekek jellemzője, hogy mindenkor és mindenben a fejlődés útját járják.
- Nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

III.3. Óvodaképünk

*„A tanítás csak információt tölt a
fejekbe, de a nevelés: Növel.
Nem mennyiséget ad, hanem minőséget.
Segít egy rózsának igazi rózsává válni.
És egy gyereknek megtalálni és kibontani
Önmagát!” (Müller Péter)*

Óvodánk szakmailag önálló nevelési intézmény, mely a családi nevelés kiegészítéseként biztosítja a gyermekek mindenkifelett álló érdekeinek érvényesülését a gyermek kettő és fél, harmadik életévétől az iskolába lépésig.

- Óvodánk optimálisan biztosítja a megfelelő tevékenységrendszert, a környezeti és tárgyi feltételeket óvodahasználói számára, a gyermekek, a szülők megalégedésére.
- Változatos tevékenységi formák biztosításával valósítjuk meg a gyermekek személyiségének sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását, ügyelve a hátrányok csökkentésére, a gyermekek eltérő fejlődési ütemére.
- Az óvó - védő, szociális, nevelő - személyiségfejlesztő funkciókat az egészséges, biztonságos és derűs óvodai környezet megteremtésével valósítjuk meg.
- Kiemelt feladatunk, hogy a gyermekekben megteremtődjenek a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek óvodáskoruk végére elérendő sikeres iskolai készültségükhöz szükséges kompetenciák kialakítását, a társadalmi gyakorlatra, az életre való felkészítést.
- A gyermekek nevelése során kiemelt feladatunk, hogy az óvó-védő, szociális, nevelő, - személyiségfejlesztő funkciók maradéktalan érvényesítésével segítsük a gyermekek személyiségének sokoldalú fejlődését az egyéni sajátosságok, a gyermekenként eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Nevelőmunkánk során a szeretetteljes, egészséges tiszteletet, szeretetet, megbecsülést, érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkörben a sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő gyermeki tevékenységek közül kiemelt szerepet szánunk a mással nem helyettesíthető játéknak, mozgásnak.

- Óvodánkban minden gyermeket megillet személyiségének feltétel nélküli elfogadása, a szeretet, az együttérzés, szükségleteinek kielégítése, a fejlődését elősegítő egyéni bánásmód.
- A gyermekeket önálló személyiségként fogadjuk el, akik saját ritmusukban fejlődnek. Rajtunk áll, mit gyakorolnak és hogyan, rajtunk áll, hányféle módon próbálhatják ki képességeiket.
- A nem magyar származású gyermekek számára biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, az integráció lehetőségét.
- Óvodánkban a helyi sajátosságokra alapozva igyekszünk a Zöld Óvoda szellemiségében nevelni gyermekeinket.

III.4. Pedagógusképünk

A jövő gyermekeink kezében leledzik.

*Gyermekeink azonban a mi kezünkben
vannak.” (Will Berthold)*

- Célunk egy olyan innovatív közösség kialakítása a szervezetben, melynek tagjai közösen elfogadott értékrend alapján végzik a gyermekek nevelését, elkötelezettek, felkészültek a változások fogadására, az együttműködésre. Különös hangsúlyt fektetünk a team munkára, a szakmai munkaközösség, az óvodai fejlesztő programot segítő munkacsoportok együttműködésére.
- Az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének, módszertani szabadságának biztosítása lehetővé teszi a gyermekek

pozitív énképének, önbizalmának kialakulását, egyéni fejlődési ütemének megvalósulását, a szabad játékon keresztül az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó műveltségterületek, értékek közvetítését.

- Az óvodapedagógusoknak minden gyermek fontos. Az ínséget szenvedők, a lecsúszó családban élők, a középrétegekben születők éppúgy, mint az átlagos képességű, vagy a különleges bánásmódot igénylő gyermekek.
- Óvodapedagógusaink minden körülmények között figyelembe veszik, hogy az óvodánkba járó gyermekek ugyanazon alapelvek, feltételek, szakmai követelmények mentén sajátíthassák el mindazokat a képességeket és ismereteket, amelyek alkalmassá, éretté teszik őket az iskolai évek megkezdésére.
- Olyannak fogadjuk el és szeretjük a gyermekeket, amilyenek. Mindenki más - személyiségében, szokásaiban, értékrendjében -, így a gyerekek is, akik különböző családi, kulturális, szociális háttérüket tekintve mások. Ez az inkluzív, humanisztikus pedagógiánk lényege.
- Személyiségvonásainkban tükröződik a pedagógiai optimizmus, tetteinkben a hitelesség, tapintat és az empátia.
- A közösség tagjaként mindannyian vállaljuk a felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban és a döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítjük a legjobb megoldás kialakítását.
- Munkánkat az óvodavezető koordinálja, irányítja a pedagógiai, tanügy-igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, menedzselési feladatainak ellátása mellett. A vezető a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól szervezett munkát.

- *Részt vettünk/veszünk EFOP-3.1.5-ös akkreditált projektképzésein*

Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága:

- *Montessori tovább képzés*

III.5. Jövőképünk

*„Nem az a tartós, ami az időnek
ellenáll, hanem ami bölcsen változik
vele.” / Müller Péter /*

Olyan intézményi miliőt szeretnénk kialakítani, melyben a gyermek a legfontosabb érték, ahol minden intézményi partner egyaránt megbecsült: a gyermek, a dolgozók, a szülők. A pedagógusok, a segítő munkatársak elhivatottsága biztosítja a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesülését, szakmai kompetenciánk a továbbfejlődésre, a változások követésére nyitott, az innovációs hajlandóságra elkötelezett.

III.6. Küldetésnyilatkozatunk

*„ Gyermekekkel foglalkozni minden
bizonytal a leghálásabb munka,
ami a földünkön osztályrészünkről jutott,
de saját tökéletességünket is ez mozdítja előre. „*

/ Brunszvik Teréz /

- Intézményünkben legfontosabbnak tartjuk, hogy a gyermekek otthonos, szeretetteljes, nyugodt, derűs és biztonságot adó környezetben nevelődjenek.
- Fő törekvésünk, hogy a társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, meg tanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni mással, miközben tolerálják a másságot.
- A személyiségfejlesztés során tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéni különbségeit, figyelembe vesszük életkorukhoz igazodó szükségleteiket és azért dolgozunk, hogy a gyermekek mindenek feletti érdekei teljes mértékben megvalósuljanak.
- Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, hiszen csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket, hogy biztosan eligazodjanak a világ valóságában.
- Intézményünkben dolgozó munkatársaink széles körű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.
- Fontosnak tartjuk a szeretetteljes, befogadó, érzelmi biztonságot nyújtó, a gyermekek érdekeit, életkori és egyéni igényeit, sajátosságait szem előtt tartó óvodai nevelést.
- Egyéni képességfejlesztés, mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva természetes környezetben, öntevékeny részvétellel szerzett tapasztalatokra, szabad játékokra építve.
- Sikerorientált, színesen kommunikáló, a környezetben jól eligazodó, problémájukra – aktívan közreműködve – saját megoldást találó, jó

- kapcsolatteremtő képességgel rendelkező önkifejező és önértékesítő törekvésekre képes gyermekek nevelése.
- Közös élményre épülő tevékenység gyakorlásával jól szocializált, erkölcsi tulajdonságokra, együttérzésre, segítőkészre, önzetlenségre, figyelmességre, szokás- és normarendszer megalapozására nevelés.
 - Mély természetszeretet, a környezettudatos magatartás, a szülőföldhöz való kötődés kialakítása.
 - A nyugodt, családi, biztonságot nyújtó, esztétikus környezet megteremtésére törekvés, a HH, HHH gyermekeket érő negatív hatások minimalizálása.
 - Megkülönböztetett figyelmet fordítunk az egyéni különbségeket tisztelő, elfogadó óvodai légkör megőrzésére.
 - Legfontosabb számunkra a gyermekek tisztelete, a gyermeki jogok védelme.
 - Képviseljük mindazt, ami szép, ízléses és művészi.
 - A szülőket a legfontosabb partnereknek tekintjük a gyermekek nevelésében, érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
 - A fenntartó önkormányzat bennünk mindig partnerre talál, ha a város művelődéséről, kultúrájáról van szó.
 - Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel, a jövő nemzedékét neveljük, ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk, hogy modell értékű, elfogadó, segítő, támogató attitűd jellemezze és törekedjék a teljesítményorientált, minőségi munkára, a fejlődésre és a kiválóságra.

- Nyugodt, békés légkörben egymással toleráns, segítőkész, tevékeny gyermekeket neveljünk.
- A boldog gyermekkor segítése, a környezeti ártalmaktól való védelem.

Eddigi értékeinket, hagyományainkat megtartva a társadalmi és partneri elvárások és változások figyelembevételével folytatjuk, és fejlesztjük munkánkat.

Céljaink meghatározásánál abból a meggyőződésünkből indultunk ki, hogy az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője lehet csak. A különböző szociokulturális háttérrel rendelkező gyermekeknek esélyegyenlőségét biztosítanunk kell, minden óvodáskorú kisgyermeket sokoldalúan és harmonikusan szükséges fejleszteni. A személyiségük kibontakoztatását segíteni alapvető feladatunk. Úgy kell közvetítenünk a kultúrát, hogy általa a gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak, az iskolai élet megkezdésére, biológiailag, szociálisan, és pszichikusan is éretté váljanak.

IV.

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, melyen belül az alábbi területek igen meghatározóak.

IV.1. Az egészséges életmód kialakítása

„ Szeresd egészségedet, mert ez a jelen.

Védd a kisgyermeket, mert ez a jövő.”

/ Bárczi Gusztáv /

Óvodánkban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján egységben kezeljük a gyermeket a környezetével, nagy hangsúlyt fektetünk az emberi személyiség teljes kibontakoztatására és minden kisgyermeket egészségi szempontból is egyedi jellegű elbánásban részesítünk.

Céljaink:

- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.
- Egészséges táplálkozásra, az egészséges ételek fogyasztására ösztönzés. (egészségnapok, egészséghetek szervezése nyílt és zárt rendezvényeken) A magas cukortartamú ételek és italok, a

magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

- A környezet higiéniájának védelmére nevelés, a természetes és a mesterséges környezet óvására való készség kialakítása.
- Környezettudatos magatartás megalapozása.

Feladataink:

1. Szomatikus (testi) nevelés:

a) Higiénés nevelés (személyi és környezet higiéniára nevelés):

- A gyermek egészségének védelme érdekében biztosítjuk az egészséges környezetet. Óvodánk csoportszobái tágasak, világosak. Mindig tisztán, rendezetten várjuk a gyermekeinket.
- Felnőttek mintája alapján gyakorlással, folyamatos, de következetes figyelemmel követéssel, a pedagógiai munkát segítők bevonásával alakítjuk ki az önálló testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásait.
- A szülői értekezleteken a szülőket részletesen tájékoztatjuk az óvodában folyó gondozási, étkezési szokásokról, betegségek megelőzéséről.
- A HHH gyermekek önkiszolgáló tevékenységeiben nagyobb hangsúlyt fektetünk - a szülőkkel, szakemberekkel együttműködve
- a gyermekek ápoltság iránti igényének kialakítására, a prevenció, a korrekciós, testi - lelki nevelési feladatok ellátása érdekében.

- Megalapozzuk a környezettudatos magatartást, biztosítjuk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítását.

b) Profilaxisra (a betegségek megelőzésére) nevelés:

- Olyan egészségvédő jó szokásokat alakítunk ki és gyakorolunk (helyes orrfúvás, alapos, gyakori kézmosás, stb.), amellyel a fertőző és gyakrabban előforduló betegségeket próbáljuk megelőzni, az egyént és a közösséget megóvni.
- A helyes szájhigiéniai szokások kialakítása érdekében kiemelt szerepet kap a fogmosás szokásrendje, Tudatosítjuk a fogápolás fontosságát, a helyes szájápolás technikájának kialakítására törekszünk.
- Felhívjuk a gyermekek, szülők figyelmét az egészséget károsító magatartásformák kerülésére.
- Az egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének megelőzésére, az érzékszervi hibák kialakulásának megelőzésére, a beszédhibás, a tartási rendellenességek észrevételére és korrekciójára nagy hangsúlyt fektetünk.

c) Kondicionálás, testnevelés, testedzés, sportolás:

- A mozgásigény kielégítése fontos feladatunk. Edzéssel, játékkal, a szabad mozgás biztosításával, szervezett testneveléssel, egyéb mozgásos tevékenységekkel segítjük a testi képességek fejlődését, a kisebb testi rendellenességek korrekcióját láb és tartásjavító tornával biztosítjuk.
- Elősegítjük a harmonikus, összerendezett mozgás optimális fejlődését, a testi képességek fejlődését, a gyermek egészségének védelmét, edzését, megőrzését.

- Igény szerint biztosítjuk a lehetőséget a vízhez szoktatáshoz, az úszás alapjainak elsajátíttatásához.

d) Baleset megelőzésre, életmentésre nevelés:

- Feladatunk a gyermekbalesetek, sérülések elkerülése. Folyamatosan figyelemmel kísérjük, ellenőrizzük a csoportszobai és az udvari játékeszközök állapotát.
- A nevelési év elején, valamint évközben többször megbeszéljük a szülőkkel és a gyermekekkel a játékeszközök, udvari játékok, óvodai helyiségek helyes használatát a balesetek megelőzése érdekében. A balesetvédelmi szabályokat következetesen betartjuk, betartatjuk mindig és mindenhol.

2. Pszichohigiénés (lelki) nevelés:

a) Az egészséges életvezetésre nevelés:

- A gyermekekkel az egészséges életmód szabályait megismertetjük és betartására egész nap során odafigyelünk.
- Az egészséges életmódra nevelés részeként fontos a játékos formában történő lelki nevelés, a szülőföldhöz kötődés kialakítása.
- A gyermek életkori sajátosságához igazodva alakítjuk ki a csoportok napirendjét, ezzel biztosítva a lehetőséget a helyes életritmus kialakulására.

b) Az érzelmi nevelés

- Kedvező érzelmi hatásokkal, az óvodapedagógus és gyermek közötti pozitív érzelmi töltésű kapcsolat kialakításával próbáljuk a gyermek érzelmi életét alakítani, félelmeit, szorongását oldani, kudarcoktól védeni.

3. Szociohigiénés nevelés:

- Nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott légkör megteremtésével segítjük a gyermekek közötti társas kapcsolatok kialakítását.
- Törekszünk a gyermekek közötti baráti kapcsolatok erősítésére, ápolására.

Alapelveink:

- Az egészségnevelés mindennapi életünk lényeges része, átszövi nevelésünk egész folyamatát.
- Óvodánkban a gyermekekkel foglalkozó felnőttek megjelenésükben, személyi higiéniájukban mintaadók a gyermekek számára.
- Olyan szokások kialakítása, amelyek a gyermekeket életük egészséges irányítására készítetik.
- Következetesség a szokások kialakításában.
- A gyermekek a higiénés tennivalókat szeretetteljes, derűs légkörben, fejlettségükhöz mértten végzik.
- A tisztaság és komfortérzés alapvető érték szemléletünkben.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

A testileg egészségesen fejlődő gyermeknek óvodáskor végére megváltoznak testarányai, eljut az első alakváltozásig.

Anatómiai, élettani fejlődés:

Fejlődik:

- szervezete,

- ereje,
- ellenálló, teherbíró, alkalmazkodó képessége,
- edzettsége,
- mozgása harmonikusabb, összerendezettebb lesz,
- mozgásérzékelése pontosabbá, biztonságosabbá válik,
- a mozgáskoordináció és a finommotorika pontosabbá válik.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással összefüggő, nagy egyéni eltérések lehetségesek). Végighallgatja és megérti mások beszédét.
- Megfelelő ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja lakcímét, szülei nevét, foglalkozását. Biztonsággal tájékozódik szűkebb környezetében, ismereteit a gyakorlatban jól alkalmazza.
- Ismeri a napszakokat, öltözködés és időjárás összefüggéseit, szabályait. Ismeri az alapvető viselkedési szabályokat és kialakulóban vannak azok a szokások, magatartási formák, amelyek a természeti és társadalmi környezetbe való beilleszkedéshez szükségesek.
- Beszéde érthető, hangképzése tiszta, szókincse gazdag, mondatalkotása változatos, folyamatosan kommunikál. Képes az összefüggő beszédre, gondolatainak kifejezésére, a nyelvtanilag helyes mondat szerkesztésre.

Ismereteinek gazdagodásával folyamatosan fejlődik beszédének szemléletessége. Kialakul a beszédfigyelem.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermekek óvodáskor végére tevékenyek, magabiztosak. A tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek, nyitott érdeklődésükkel készen állnak az iskolába lépésre.
- Tovább differenciálódik érzékelésük - észlelésük. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, nő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- Kialakul a cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is.

IV.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

*" Hadd fusson a gyermek álmok fuvallatán,
Csapongva illanó arany lepkék után!
Legyen, mint a tavasz, vidám tekintetű,
Kis ajka zendüljön, mint égi csöngettyű!
Harmatos bokrétát hadd tépjen a mezőn!
Hajolj le, csókold meg, öleld szívedre hőn!
Becéző szeretet övezze fürtjeit -
Töröld le gyöngéden a gyermek könnyeit!"
- Pósa Lajos -*

Céljaink:

- Az empátikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes légkör kialakítása mellett célunk, hogy az óvoda alkalmazottai-gyermek, gyermek - gyermek, valamint a dolgozók egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Fejlődjön a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenysége, alakuljon én tudatuk. Az óvoda alkalmazottai engedjenek teret a gyermekek önkifejező törekvéseinek.
- A gyermekek vegyék észre, értsék meg, fogadják el, hogy az emberek különböznek egymástól, mindenki más.

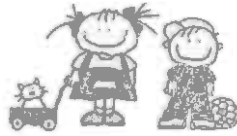
Feladataink:

- Környezettanulmány, családlátogatás végzése már a beiratkozás előtt. A látogatás alkalmával betekintést nyerünk a családi körülményekbe, megalapozzuk a bizalomra épülő kapcsolatot.

- Óvodai beíratáskor tájékozódás a gyermekek egészségi állapotáról, a gyermekekkel kapcsolatos tudnivalókról.
- Anamnézis, rövid jellemzés készítése a gyermekek 3 éves koráig a családi helyzetükre, születési és fejlődési adatokra, valamint az addig előfordult betegségekre vonatkoztatva.
- A gyermekek nyitottságára építve megismertetjük szűkebb és tágabb környezetünket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, és szülőföldre való ragaszkodás alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre.
- A családhoz való kötődés, a családhoz tartozás, a családban jelenlévő szerepek megéreztetése, megtapasztaltatása kiemelt feladat.
- Népszokásaink, hagyományaink megőrzése érdekében az év folyamán megemlékezünk egy-egy aktuális, a hónap ünnepeivel kapcsolatos, jellegzetes népszokásról, hagyományról.
- Nemzeti identitásuk megalapozása érdekében nemzeti szimbólumainkkal is megismertetjük a gyermekeket. (Himnusz, címer, zászló, Szent Korona)
Nemzeti ünnepeinkről életkori sajátosságaiknak megfelelő szinten megemlékezünk. (március 15 és október 23)
- Én tudatuknak, önérvényesítő törekvéseiknek és szociális érzékenységük fejlődésének segítése.
- Aszokás- és normarendszer megalapozása a gyermeki személyiségfejlődés érdekében.
- A gyermekek hozzásegítése az objektív véleménynyilvánításhoz másokról és önmagukról.

- **Lehetőség teremtése arra, hogy a gyermekek kielégíthessék természetes társas szükségleteiket. Arra neveljük őket, hogy a közösségekben otthonosan mozogjanak, de tudjanak másokhoz alkalmazkodni, legyenek udvariasak egymással és a felnőttekkel, tiszteljék és fogadják el a különbözőségeket.**
- **Az integrált nevelés keretein belül biztosítjuk a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, SNI, HH, HHH, az elhanyagolt valamint az átlagos és kiemelkedő képességű gyermekek egyéni ütemű érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelését, amennyiben szükséges, speciális szakemberek bevonásával.**
- **Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések különös tekintettel az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 óvodai alprojektben megfogalmazott célokra, feladatokra.**
- **Integrációnkban törekszünk a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással - a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések különös tekintettel az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 óvodai alprojektben megfogalmazott célokra, feladatokra.**

A Befogadás, mint az érzelmi nevelés elsődleges színtere

Szeptember 01. - November 01.

Családból óvodába kerülő gyermek befogadása	Bölcsődéből óvodába kerülő gyermek befogadása	Az óvodai életbe már beilleszkedett gyermek fogadása
<p>A szülők megismertetése a fokozatos befogadás előnyeivel.</p> <p>A szülő vegyen részt gyermeke befogadásában, ami részünkről előkészítő igényel / egyeztetés a szülővel, hány órára jöjjenek, helyezkedjenek hangsúlyozzuk tartózkodó jelenlétet.</p> <p>Az óvónő dönti el, hogy hány gyermeket, tudnak egyszerre</p>	<p>Mivel a bölcsőde és óvoda szokásrendszere eltérhet, ezért a mi feladatunk, hogy fokozatosan közelítsük az óvodai élet szokásaihoz.</p> <p>A befogadás első napján a bölcsődei gondozónő és a szülő közreműködését szívesen fogadjuk. Ez biztonságérzetet nyújt a gyermekeknek.</p> <p>Amennyiben a gyermek igényli, a szülő ebben az esetben is részt vehet a befogadásban/I.szint/.</p>	<p>A nevelési év eleji „visszafogadás” tartalmi elemeit a kialakított jó szokások felelevenítése, gyakorlása és az új szokások beépítése adja.</p> <p>A már előző év(ek)ben, az óvodai csoportba járó gyermekeket is fel kell készítenünk az új gyermekek fogadására. A „rég”i gyermekek visszazokása, az új gyermekek befogadása új közösség alakulását hordozza. A „rég”i gyermekek sokat segíthetnek, megkönnyít-</p>

<p>fogadni.</p>		<p>hetik az új gyermekek beilleszkedését. Figyelünk arra, hogy érzelmileg kiegyensúlyozott legyen minden gyermek.</p>
<p>Különös gyengédséget igényelnek a délutáni alvás alkalmával. Lehetővé tesszük, hogy kedvenc játékaival, egyéni szokásaiknak megfelelően aludhassanak. A befogadás időszakában az első két hétben biztosítjuk a személyi állandóságot, a csoportban dolgozó felnőttek egész napos, teljes jelenlétével.</p>		<p>Az óvodai közösségben átélt közös tevékenységek, beszélgetések során szociális készségeik, képességeik fejlődnek. A közös élmények erősítik az összetartozást.</p>
<p>Sikerkritérium</p>		
<p>A nevelési év elején befogadásban részt vevő gyermekek november elsejére beilleszkednek a közösségbe, már szülő jelenléte nélkül maradnak az óvodában.</p>		<p>Fontosnak tartjuk, hogy az iskolai élet megkezdéséhez érzelmi, erkölcsi és közösségi téren is éretté váljanak gyermekeink, hiszen ezzel hozzásegítjük őket a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenethez.</p>

Alapelveink:

- Jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező gyermekek nevelése.
- Játék - érzelem - erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése a személyiség szocializációs folyamatában.
- Az óvodai nevelés és a családi nevelés szoros együttműködése.
- A gyermekek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógus attitűd.
- Modell értékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés az óvodai feladatellátásban résztvevő felnőttek között.
- A pozitív viselkedési normák, szokások és szabályrendszerek kialakítása, melyre az óvodáinkban az érzelmi biztonság, állandó értékrend, az otthonosság, a derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtésével törekszünk.
- Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket. Ezért lehetőséget biztosítunk az „anyás beszoktatásra” is. Már a beiratkozás előtt otthonukban felkeressük a leendő óvodásokat, nyílt napokat szervezünk, így igyekszünk minél bensőségesebb, bizalmon alapuló kapcsolatot kialakítani a gyermekekkel és a szülőkkel.
- Az óvoda a gyermekek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerjék a szűkebb és tágabb környezetet, amely a hazaszeretet és szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindezek megbecsülésére.

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés várható eredményei a nevelési év végére		
I.szint	II.szint	III.szint
<p>Érdeklődik társai iránt.</p> <p>Rögzülnek az alapvető együttműködési szabályok.</p> <p>A felnőtt megfigyelésével, utánzásával probléma-megoldási stratégiákat, magatartás-formákat sajátít el.</p> <p>Önkiszolgáló tevékenységekben egyre önállóbb.</p>	<p>A gyermek ragaszkodik az óvodájához, társaihoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez.</p> <p>Gyakorlással elsajátítja az együttműködés szabályait, a kulturált viselkedési és udvariassági szokásokat.</p> <p>Alkalmazkodik a megbeszélte szabályokhoz.</p> <p>Egymás elfogadása, segítőkészség jellemzi.</p> <p>Szívesen vesz részt közös tevékenységekben.</p>	<p>Képes figyelmesen meghallgatni társait és a felnőtteket.</p> <p>Szívesen segít társainak és a felnőtteknek.</p> <p>Konfliktus-helyzetben társaival próbál kompromisszumot kötni, megoldást keresni.</p> <p>Igényli a helyes viselkedést, a szabályok betartását, amelyre társait is figyelmezteti.</p> <p>Igényli a közös részvételt, kialakul az együttműködés</p>

		<p>képessége.</p> <p>Az alapvető udvariassági formákat betartja.</p> <p>Elfogadja, és tolerálja társa másságát.</p> <p>Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, valamint késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését.</p> <p>Kialakul feladattudata, ez a feladatok megértésében, feladattartásban és azok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.</p> <p>Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja a tevékenységek eredményes elvégzését.</p> <p>Képes a kapcso-</p>
--	--	---

		latteremtésre, az együttműködésre felnőttekkel és társaival. Rendelkezik konfliktusmegoldó képességgel.
--	--	--

IV.3. Az anyanyelvi nevelés és értelmi fejlesztés megvalósítása

IV.3.1. Anyanyelvi nevelés

„ A gyermekeknek nagyobb szükségük van példaképre, mint bírálatra. ”

/ Joseph Joubert /

Céljaink:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységformában hangsúlyos elemként jelenjen meg. Az anyanyelv fejlesztése és kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel- az óvodai nevelőtevékenység egészében legyen jelen.
- A gyermekek már meglévő anyanyelvi képességeik egyénre szabott, differenciált fejlesztése.

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- A gyermekek meghallgatása, kérdéseikre igényes, kielégítő válaszadás.

- **Feladataink:**
- Magas szintű anyanyelvi kultúránk, felkészültségünk segítse a nevelés gyakorlatát.
- Megfelelő és elegendő alkalom és idő biztosítása a kötött vagy kötetlen tartalmú beszélgetésekhez.
- Változatos játékhelyzetek, beszédhelyzetek kialakításával fokozzuk a gyermekek nyelvi kompetenciáit.
- Az anyanyelvi játékok, beszédgyakorlatok tervszerű alkalmazása.
- Az egyéni beszéd-sajátosságok figyelemmel kísérése, anyanyelvi feladatok tervezése egyénre szabottan.
- Figyelnünk kell arra, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradása a megismerő tevékenységekben, társas kapcsolatok alakulásában.
- Külön figyelmet fordítunk a nyelvileg gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit. Szükség esetén logopédus segítségét kérjük.

- **Alapelveink:**
- Az anyanyelvi nevelés a nevelő tevékenység egészét áthatja.
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.
- A kommunikációs képesség az óvodáskor fontos alapképessége. Mivel az anyanyelvi nevelés a tanulási folyamat része, ezért az egyéni készség- és képességfejlesztésben előtérbe kerül a mintán alapuló, a modellkövetéses beszédtanulás, valamint az ezekhez kapcsolódó magatartás- és viselkedéstanulás.

A megvalósítás formái:

- A beszélőkedv megőrzése mellett alapvető feladatunk a beszédhelyzetek teremtése a gyermekek számára.
- A beszélőkedv, a beszédhelyzet, a beszédlehetőség, a családi környezet (élmények, ingergazdagság) és az óvodai modell (óvónő, felnőttek, gyermektársak) együttesen hatnak a gyermekek beszédfejlődésére, melyet figyelembe kell vennünk.
- Hangsúlyosan jelenik meg az óvodapedagógus és az óvoda dolgozóinak anyanyelvi nevelésben betöltött szerepe, mivel ők jelentenek mintát a gyermekek számára. A felnőttek törekednek a magyar nyelv szépségének, kifejező erejének érzékeltetésére. Verbális és nonverbális megnyilatkozásaik teljes összhangban vannak, egymást erősítik. Az óvodában fokozzák a beszédaktivitást a bővülő társas kapcsolatok és a változatos kommunikációs helyzetek.

- A kommunikációs helyzetekben nagy hangsúlyt fektetünk az illemszabályok megismertetésére, betartatására.
- A nyelvi kompetenciák tudatos alakítása előtérbe helyezi új kommunikációs technikák, módszerek bevezetését. Az eszközjellegű kompetencia fejlesztésére szolgálnak például a társ- és önismereti játékok, szituációk, a mimikát és ezek megértését fejlesztő játékok, valamint a beszélgető kör. Az integrációt elősegítő módszertani elemek a drámajátékban jelennek meg.
- A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok teret adnak az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallás fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok, stb.).
- A beszédfejlesztés az egész óvodai nevelést átfogó feladat.

Ismernünk kell a gyermekek beszédállapotát, melyet az alábbi szempontok szerint figyelünk meg:

- beszédhallás: a beszédértés alapja a tökéletes hallás,
- beszédértés: beszédészlelés, beszédmegértés,
- hangok vizsgálata: szó elején, közepén és végén,
- mondatszerkesztés: szabályos, nyelvtanilag helyes mondatok,
- összefüggő beszéd: élményeik, mese, történetek önálló elmondása.

A kommunikáció és beszédfejlődés szempontjából fontos tényezők:

- a helyes légzéstechnika kialakítása,
- tegyenek fel a gyermekek is kérdéseket,
- a gyermekek kérdéseire mindig válaszolunk,
- tapintatosan segítjük a beszédhibás gyermekek fejlődését,
- figyelmet fordítunk a gátlásos gyermekekre, empátiával törekszünk a szóbeli aktivizálásra, anyanyelvi játékokat alkalmazunk, melyek a napirendbe szervesen beépülnek, előre tervezettek, a csoportnaplóban dokumentáltak.

A játékok tartalma:

- légző- és fújó gyakorlatok,
- artikulációs gyakorlatok (ajak- és nyelvtorna),
- hangutánzások, a környezet zörejangjainak felismerése,
- belső hallást fejlesztő játékok,
- hangzódifferenciálás,
- beszédészlelést- és megértést fejlesztő játékok.

Motiváljuk gyermeket, beszéljen arról, ami foglalkoztatja, érdekli. A gyermekek meg nem hallgatása, a türelmetlenség otthon, vagy az óvodában kifejezőképességének, s így beszédképességének elmaradásához is vezethet. A gyermekek minél többet beszélnek, értelmi fejlődésük is erőteljesebbé válik. Minden tevékenységi forma alkalmával beszélgetést kezdeményezünk a gyermekekkel, vagy a gyermekcsoporttal.

Az egyénekenként változó beszédfejllettségi szintet vesszük figyelembe. A sokszínű, az életkornak és a fejlettségnek megfelelő tevékenységek biztosításával alapozzuk meg a nyelvi kompetenciákat. A beszédfejlődési zavarban szenvedő, illetve a megkésett beszédfejlődésű gyermekek esetében szakemberek bevonása (logopédus, pszichológus, logopédiai asszisztens), vagy szakorvoshoz történő irányítása folyik (fül-orr - gégészet, foniátriai vizsgálat).

Az óvodai nevelés keretén belül a fejlesztések alkalmával a beszédkorrekció kiemelt területe az együttnevelésnek.

Óvodánkban logopédus szakember segíti a beszédhibák, hangképzési problémák javítását. Ez a szolgáltatás ingyenes, az alapellátás keretein belül történik. Minden tanév elején megtörténik a gyermekek beszédfejllettségének szűrése. A 4 - 5 - 6-7 éves korosztály vesz részt a szűrésben. A beszédfogytékosság minőségétől függően kell a gyermekeket a csoportokba besorolni, egy-egy csoportba két-három gyermek tartozik.

A tanköteles korú gyermekek fejlesztésével kezdődik az ellátás. Amennyiben a hanghibák megszűnnek a 6-7 éves korosztálynál, fokozatosan terjed ki az ellátás a 4-5, és a 3 éves gyermekekre a nevelési év végéig.

Az SNI gyermekek óvodai nevelése esetén a hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységet logopédiai szakos gyógypedagógus végzi. Ez az ellátás is ingyenes a szülők számára.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek az ismert szavak jelentését tudják, azokat megfelelően használják.
- Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzik mondataikat, rendelkeznek az alapvető anyanyelvi kompetenciákkal.

- Felismerik az ok-okozati összefüggéseket, lényeglátásuk életkoruknak megfelelő.
- Képesek gondolataikat kifejezni, egységet alkot a beszédük és a gondolkodásuk.
- Alkalmazzák a kapcsolatteremtés elemi szabályait.
- A gyermekek bátran elmondják véleményüket, meghallgatják a többi gyermek gondolatait.
- Türelmesen végighallgatják a felnőttek beszédét, nem szólnak közbe.
- Bemutatkozáskor a teljes nevüket elmondják érthetően, jól hallhatóan. A felnőtteket és az óvodába járó társaikat illedelmesen a keresztnevükön szólítják meg.
- Kérésnél és tudakozódásnál használják azokat a nyelvi formulákat, amelyeket már elsajátítottak (pl.: legyen szíves, kérem szépen, köszönöm szépen, stb.).

IV.3.2. Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

*„ Nem lehet valakit valamire megtanítani,
csak hozzásegíteni ahhoz, hogy a tudását
maga szerezze meg. „ /Galilei/*

Céljaink:

- Az értelmi, kognitív képességek széleskörű fejlesztése az anyanyelvi nevelésre alapozva.

- A gyermekek gondolkodásának fejlesztése a szűkebb és tágabb környezetükben szerzett tapasztalataikra, élményeire, ismereteikre, kíváncsiságukra, érzelmi beállítottságukra, önkéntelen figyelmükre építve.
- Változatos tevékenységek megteremtésével további élmények, tapasztalatok biztosítása a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Feladataink:

- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges óvodai környezet biztosítása, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre építve biztosítanunk kell a gyermekeknek a változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhethet a természeti és társadalmi környezetről.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - helyes mintaadással -, az óvodai nevelő tevékenységünk egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére helyezzük a hangsúlyt.
- Az értelmi nevelés további feladatai egyrészt a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás), különösen a képzelet és a kreativitás fejlesztése; elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

- Olyan tanulási légkör biztosítása, melyben feloldódnak a szorongások, természetesen a gyermekek eltérő megnyilatkozásai (pl. SNI gyermekek), amelyet szeretet, egymás elfogadása, emocionális biztonság jellemez.

Alapelveink:

- Lényeges a képességfejlesztés kiindulópontjának meghatározása a gyermekek fejlettségi szintjének, egyéni képességeinek vizsgálatával.
- A fejlesztő játékok tervezése a pedagógiai folyamatban az egymásra épülő fokozatok figyelembe vételével, a gyermekek fejlődési üteméhez igazítva történik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Nő az emlékezet időtartama, terjedelme.
- Egyszerűbb problémákat felismer, és megold.
- Megjelenik az elemi fogalmi gondolkodás.
- Beszéde gondolkodásának és önkifejezésének fő eszközévé válik.
- Érzékelése kifinomultabbá, észlelése differenciáltabbá válik.

V.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V.1. Személyi feltételek

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A gyermekekkel az óvoda nyitvatartási ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik, jelenlétük a nevelés egész időtartamában lényeges, meghatározó.

Óvodánkban alkalmazottaink rendelkeznek mindazon képességekkel, személyiségjegyekkel (felelősségérzet, pedagógiai tapintat, empátiás készség, következetesség, elfogadás, segítőkészség, támogató attitűd), amelyek elengedhetetlenek a jó nevelői munkához.

Az együttnevelés személyi feltételei, a fejlesztésben résztvevők szakmai kompetenciái folyamatosan bővülnek, hiszen tudatosan törekszünk az integrációval kapcsolatos továbbképzéseken, tréningeken való részvételre.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel a szakértői véleményben szereplő, speciálisan képzett külsős szakemberek foglalkoznak az előírtaknak megfelelően.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeket az óvoda alkalmazásában álló fejlesztő pedagógus látja el, a szakvéleményben foglalt ajánlások figyelembevételével.

A logopédiai munkát külsős logopédus végzi.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, nyitottak vagyunk az új befogadására, megvalósítására. Az óvodapedagógus párosok alakításánál

elsődleges szempont, hogy emberileg, főbb személyiségjegyeikben hasonlítsanak egymáshoz, tudásukban pedig kiegészítsék egymást.

Az óvodapedagógusok, a külső szakemberek és az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazottak nagy hangsúlyt fektetnek az egymással való hatékony együttműködésre, az összehangolt munkára. Minden munkatárs feladata a kisgyermek egyéni szükségleteihez igazodó, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése, mintaértékű modell nyújtása.

Óvodapedagógus, dajka együttműködése

Az óvodapedagógus és a dajka aktív együttműködésének a nevelés során, jelentős a szerepe.

A szakképzett dajka tevékeny résztvevője a csoportnak, az óvodai nevelőmunka részese. A dajka is nevel, tudja, hogy milyen rendszer, milyen elvek, milyen elképzelések alapján nevelünk.

A dajka személye - mint a nevelés szubjektív feltétele - kiemelkedően fontos. Lényeges, hogy milyen módszerekkel, beszédkésztséggel, esztétikai, erkölcsi tapasztalatokkal és tartással neveli a gyermekeket.

Segítője az óvodapedagógusnak, nevelő hatásával hozzájárul a gyermek fejlődéséhez.

Gyermekszemléletünk, nevelési módszereink, kezdeményező képességünk biztosítja, hogy a program célkitűzéseit meg tudjuk valósítani.

V.2. Az óvodai tárgyi feltételei

A pedagógiai munkához szükséges eszközöket a fenntartói költségvetési keret biztosítja elsődlegesen.

Pályázati lehetőségeinkkel élve törekszünk arra, hogy környezetünk esztétikája örömteli érzést váltson ki az ide belépő gyermekekből és felnőttekből. Jól

felszerelt, tágas udvarral rendelkezünk, sok-sok fával és folyamatosan bővülő játékokkal.

A „Várépítő” pályázat keretében csúszdát és kerttervezést nyertünk. A kerttervezés keretein belül megtettük az első lépést az óvodaudvar rekonstrukciójához. Ennek folytatásához várjuk a megfelelő pályázati lehetőséget.

Az Integrációs Pedagógiai Rendszerhez való csatlakozás során pályázati forrásból folyamatosan lecseréltük az elhasználódott csoportszobai bútorokat, melyet újabb forrás esetén tovább folytatunk. Szociális hátrányok enyhítésére tisztasági csomagokat, játékeszközöket vásároltunk a HHH gyermekeknek, valamint ingyenes kirándulásokon, kulturális rendezvényeken vehettek részt. Bővült az óvodapedagógusok „könyvtára”, fejlesztő eszköztára.

Az intézmény tárgyi felszereltsége megfelelő színvonalú. A csoportszobák tágasak, világosak, berendezésük esztétikus.

Az óvoda épülete, udvara megfelelően szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, ahol a gyermekek kielégíthetik mozgás- és játékigényüket.

A gyermekek által használt játékok, eszközök a kisgyermekek számára elérhető magasságban találhatóak, esztétikusak, biztonságosak.

A játékeszközök megválasztásában kiemelt szempont az egyéni és életkori sajátosságoknak való megfelelés, célszerűség, a játékba integrált fejlesztési lehetőség.

Biztosítjuk a megfelelő munkakörnyezetet munkatársainknak, a szülői fogadó óra külön helyiségben megoldott.

V.3. Eszközellátottság

Eszközellátottságunkat az eszközjegyzék alapján alakítottuk, alakítjuk, melyet az 1. mell. tartalmaz.

V.4. Az óvodai élet megszervezése

Helyi adottságaink alapján szervezhető osztatlan, osztott, vagy részben osztott csoport is, ahogyan a beiratkozók életkori aránya és az optimális csoportelosztás indokolja. Nevelési elvünk a gyermekek egyéni érési ütemének megfelelő differenciált nevelése. Meggyőződésünk, hogy a hatékonyságot felkészültségünk, rugalmasságunk, helyzetfelismerésünk, az egész egyéniségünk határozza meg, nem a csoport szervezési kerete.

V.4.1. Hetirend, napirend

Óvodánk napirendje és hetirendje biztosítja a gyermekek számára azokat a feltételeket, melyek elengedhetetlenek egészséges fejlődésükhöz. Lehetőséget adnak arra, hogy gyermekeink egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően többféle kötetlen tevékenység közül válasszanak. A rendszeresség, az ismétlődés lehetővé teszi a szabály - és szokásrendszer kialakulását, mely a kisgyermekek számára érzelmi biztonságot nyújt. Napirendünket a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi, figyelembe veszi a helyi sajátosságokat.

A semmivel nem helyettesíthető játékra megfelelő időt biztosítunk, melyen belül minden lehetőséget kihasználunk a gyermekek személyiségének formálására, új ismeretek nyújtására, érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelésre, anyanyelvi-értelmi fejlesztésre, mozgásra.

A gondozási teendők ebben az életkorban kiemelt jelentőségűek, melynek során megvalósulhatnak a gyermekek önállósodási törekvései, valamint lehetőség nyílik a testápolási teendők elsajátítására, az óvodapedagógusok nevelő funkciójának gyakorlására, a kommunikációra.

Heti rend

Napok	Hetenként ismétlődő közös tevékenységek
Hétfő	Óvodai tevékenység és tanulásszervezés, játékba integrált tanulás Foglalkozás (5'-35') Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok Mindennapi mozgás
Kedd	Óvodai tevékenység és tanulásszervezés, játékba integrált tanulás Foglalkozás (5'-35') Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok Mindennapi mozgás
Szerda	Óvodai tevékenység és tanulásszervezés, játékba integrált tanulás Foglalkozás (5'-35') Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok Mindennapi mozgás
Csütörtök	Óvodai tevékenység és tanulásszervezés, játékba integrált tanulás Foglalkozás (5'-35') Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok Mindennapi mozgás
Péntek	Óvodai tevékenység és tanulásszervezés, játékba integrált tanulás Foglalkozás (5'-35') Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok Mindennapi mozgás

Napirend

09.01.-06.15.

Időkeret	Tevékenységek
6.30-7.00	Gyermekek fogadása, játék összevont csoportban
7.00-10.30	<p>Napindítás, érzelmi ráhangolódás, szabad játék</p> <p>Óvodai tevékenység és tanulás-szervezés, játékba integrált tanulás.</p> <p>Foglalkozás, tevékenységek szervezése: (5-35'), Verselés, mesélés, Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, Mozgás, Külső világ tevékeny megismerése</p> <p><i>közben 8.00-9.00</i></p> <p>Étkezés folyamatosan</p> <p>Játék elrakás, teremrendezés</p> <p>Beszélgető kör/ csendjáték</p>
10.00-10.15	Mindennapos játékos mozgás (életkor függően 10-15')
10.15-11.30	<p>Levegőzés, játék, mozgás a szabadban</p> <p>Séták, helyszíni megfigyelések</p>
11:30 – 12:30	<p>Készülődés a közös étkezéshez, ebéd, teremrendezés</p> <p>Fogmosás, mosdóhasználat, készülődés a pihenéshez</p>
12.30-14:45	<p>Mesehallgatás, pihenés</p> <p>Ébredés: teremrendezés, készülődés az uzsonnához</p>
14:45-16:30	<p>Folyamatos (alkalmanként közös) uzsonna</p> <p>Játék, közös tevékenykedés</p> <p>Lehetőség szerint levegőzés, mozgás</p> <p>Gyerekek hazabocsájtása</p>

**Nyári napirend
június-augusztus**

Időkeret	Tevékenységek
6.30-7.00	Gyermekek fogadása, játék összevont csoportban
7.00-11.30	Játék a szabadban Mindennapos játékos mozgás (életkor függően 10-15') Folyamatos reggeli Levegőzés, játék, tevékenységek, mozgás a szabadban Séták, megfigyelések
11.30-12.30	Készülődés a közös étkezéshez, ebéd, teremrendezés Fogmosás, készülődés a pihenéshez
12.30 – 14.45	Mesehallgatás, pihenés (alvásigény és korcsoport figyelembevétel) Ébredés: teremrendezés, készülődés az étkezéshez
14.45. – 16.30	Folyamatos uzsonna Játék, közös tevékenykedés Lehetőség szerint levegőzés, mozgás Gyerekek hazabocsájtása

A folyamatos napirend lehetőséget ad arra, hogy a nap folyamán növekedjen a játékidő. A különböző tevékenységi formákat a játékidőn belül, mint választható tevékenységeket szervezzük meg (kivéve: kötelező mozgás heti egy alkalommal).

A délelőtti folyamán a célnak megfelelően átrendezzük a csoportszobákat úgy, hogy a többféle tevékenységet végző gyermekek ne zavarják egymást.

Figyelembe vesszük a gyermekek igényeit. Az önkiszolgálás feltételeinek biztosítása mellett az ebéd kivételével folyamatos az étkezés.

A gyermekek tevékenységekbe vonását az óvodapedagógusok gazdag motivációs bázissal alakítják. Lehetővé tesszük, hogy az egyéni fejlődési ütem, teljesítőképesség szerint végezzék a gyermekek a tevékenységeket. A célszerűen kialakított szabály-és szokásrendszerrel zavartalan a csoport élete

A tízórai, uzsonna folyamatos minden csoportban. Az ebédeltetés nem folyamatos, kezdetét meghatározzuk. Minden csoport a csoportszobában ebédel. Az ebédeltetést 12¹⁵-re fejezzük be, mert 12¹⁵ után az általános iskolások ebédeltetését látják el a konyhai alkalmazottak.

A délutáni ébresztő legkorábbi idejét határozzuk meg, de folyamatosan történik. Biztosítjuk, hogy aki nem igényli az alvást, az egyórás pihenés után felkelhessen.

VI.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

VI.1. Gyermeki tevékenységek

VI.1.1. Játék

*„ Csináljon bármit, ami nyitogatja
szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.*

Ő azt hiszi csak játszik.

De mi tudjuk, mire megy a játék.

Arra, hogy e világban otthonosan mozgó,

eleven eszű, tevékeny ember váljék

belőle.” (Varga Domokos)

Az óvodás korú gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék, melyben az óvodai nevelés a leghatékonyabban megvalósul. A játék olyan élményt nyújtó tevékenység, melynek során formálódik a gyermekek személyisége, fejlődik a mozgásuk, szociális érzékenységük, konfliktusmegoldó, tájékozódó, értelmi képességük. Óvodánk napirendje biztosítja a kisgyermekek számára a szabad játék megvalósulásához megfelelő időt. Az óvoda alkalmazottjai megteremtik azokat a feltételeket (csoportléggkört, helyet, időt, eszközöket és

élményszerzési lehetőségeket), melyek elengedhetetlenek a különböző játékformákhoz (a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz).

A játék folyamatában jelentős szerephez jut az óvodapedagógus. Tudatos jelenléte biztonságot, mintát nyújt a gyermekek számára, kezdeményező, együttműködő képességével, támogató, motiváló magatartásával, indirekt módszerekkel segíti a gyermekek elmélyült játékának kibontakozását.

Céljaink:

- A gyermekek a külvilágból és saját belső világukból származó egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása változatos játéklehetőségekben.
- Olyan egészséges, boldog gyermekek nevelése, akiknek a játékban formálódik, kiteljesedik a személyiségük.
- Játékba ágyazott, eltérő fejlődési ütemnek megfelelő érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés megvalósítása.
- A harmonikus személyiség életkorra jellemző tulajdonságainak kibontakoztatása és megerősítése, ezzel egyidejűleg a szociális és értelmi képességek tudatos és tervszerű fejlesztése.

Feladataink:

- A játék alapvető feltételeinek biztosítása (csoportléggör, hely, idő, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, eszközök, élményszerzési lehetőségek).
- A szabad játék érvényesítése.
- A gyermekek jelzéseinek megfigyelése, információk értékelése, fejlesztési lehetőségek tervezése, megvalósítása.

- Az egyéni ötletek, elképzelések támogatása.
- Konfliktushelyzetekben az egyén bevonása a megoldásba.
- Az egyének eltérő szociális szükségleteinek támogatása, kielégítése.
- A gyermekek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása.
- Közvetlen segítségnyújtás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.

Alapelveink:

- A játék az egészséges, harmonikus fejlődés legfontosabb biztosítója.
- A személyiségfejlesztés érdekében a játékfajták nyújtotta lehetőségek maximális kihasználása.
- Az óvodapedagógusok a gyermekközpontú, segítőkész szándékú, helyzetfelismerő, rugalmas, tudatos, tervszerű munkájukkal, példaértékű magatartásukkal hozzájárulnak a játékban rejlő fejlesztési lehetőségek megvalósításához.
- Az óvodapedagógus tudatos jelenlétének hangsúlyozása.
- A játék semmi mással nem helyettesíthető szerepének, funkciójának erősítése.

A gyermek a játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, örömhöz, sikerélményhez jut.

A játék a gyermek számára a legfőbb tevékenység, legfőbb élményforrás, ugyanakkor a szocializáció, a személyiség fejlesztésének színtere, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja. A gyermek fejlődése a játékban a legintenzívebb. Az utánpótlás, a tevékenységi vágy, az önállósulás, az értelmi, a motoros, kommunikációs képességek, az érzelmi

akarati tulajdonságok, a szociális magatartás - a gyermekek szabadon választott önkéntes tevékenységében - játékba integráltan fejlődnek. A játékban tanulják meg a gyermekek a pozitív példák alapján önállóan megoldani konfliktusaikat. A játékban kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógus tudatos szerepét.

Óvodánk elhelyezkedéséből és a családok szociális háttéréből eredően magas a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek száma. Ebből adódóan sok az ingerszegény, pszichésen sérült kisgyermek. Mivel az okokat felszámolni nem tudjuk (pl. munkanélküliség, alkoholizmus, stb.), ezért az óvodai élet keretein belül biztosítunk lehetőséget a gyermekeknek, hogy nyugodt, szeretetteljes légkörben feloldják, játékukban levezessék a bennük felgyülemlett feszültségeket.

Családias hangulatú, esztétikus csoportszobákkal, nyugodt sarkok, kuckók kialakításával, a megfelelő eszközök biztosításával ösztönözzük a gyermekeket a változatos és tartalmas játéktéma választására.

Sétáink a környező kertekbe, gyümölcsösökbe, kirándulásaink lakóhelyünkön, a közeli városokban élményt nyújtanak a gyermekeknek. Az itt szerzett tapasztalatok gazdagítják, szélesítik a játék tartalmát.

Kihasználva az óvoda kedvező adottságait (nagy árnyas udvar), törekszünk minél több időt tölteni a szabadban. Az udvar képét úgy alakítjuk, hogy a természetes anyagból készült játékok domináljanak.

A kiegészítő játékeszközök együttes készítésével, barkácsolásával még színesebbé, élményszerűbbé tudjuk a játékot változtatni.

Játékfajták:

Gyakorló játék

A gyakorlójáték a képzeleti alkotójátékon belül a művelethangsúlyos játékok közé tartozik. A tárgy mozgatásával vagy akár a hangok, szavak ismételtetésével egy kitalált vagy utánzott tevékenységet gyakorol a gyermek.

A gyakorló játékot játszó gyermek egyre több tárgyat von be a cselekvéseibe, ezekhez pedig egyre több és változatosabb művelet elvégzése kapcsolódik. A kutató manipuláció mellett fokozatosan megjelenik a szabályszerűség, az egyes cselekvéssorok tervszerű kidolgozottsága.

Céljaink:

- A sokszori ismétléssel, gyakorlással a különböző funkciók fejlődése.
- A felnőttek támogatásával a gyakorlójáték különböző formáinak kibontakoztatása.

Feladataink:

- A játékeszközökkel, eszközökkel, azok tulajdonságaival való megismertetés, helyes használatuk gyakoroltatása.
- A gyermekek kézügyességének, finommotoros koordinációjának fejlesztése.
- Explorációs (felfedezés, felderítés) és orientációs tevékenység fejlesztése.
- A gyermekek beszédének, intellektusának fejlesztése.
- Önállóság, akarati tulajdonságok fejlesztése.

Eszközök:

- fakockák, különböző méretű mértani testek
- különböző nagyságú dobozok
- nagyméretű járművek (autó, vonat, busz) stb.
- kosárban természetes anyagok
- különböző méretű vastagságú faágak, termések, csutka, kukoricaszár, évszakokhoz kapcsolódó termések magvak,
- edények, kancsók
- kalapács, fadarabok, lécek
- kosárban: anyagok, anyagféleségek (bársony, szőrme, selyem stb.)
- nagylyukú, nagyméretű gyöngyök-, gombok-, fűzőszálak.

Konstruáló játék

A konstruáló játékok során a gyermekek a környezet tárgyainak, eszközeinek kombinatív felhasználásával, megmunkálásával tárgyszerű alkotásokat hoznak létre egy épp aktuális játékhoz vagy egyszerűen az alkotás örömeért.

Céljaink:

- A játékelemek biztos kezelése, funkcióinak felfedeztetése, megfelelő alkalmazása, kreativitás fejlődésének elősegítése.
- A konstruáló játék tegye lehetővé a mindennapi élethez szükséges alapvető, praktikus tevékenységek kialakítását, önálló végrehajtását.

Feladataink:

- A gyermekek kreativitásának, finommotorikájának, kéz ügyességének fejlesztése.
- Megfigyelőképesség, emlékezet, képzelet, problémamegoldás, esztétikai érzék, manualitás, ügyesség fejlesztése.

Eszközök:

- Wesco dobozok,
- Duplo, Lego, fémépítők,
- Faépítők, fahasábok,
- Makett elemek - téri összerakó (pl.: vár),
- Terepasztal,
- Deszkalapok, hengerek, farostlemez tábla,
- Szerelő láda: kalapács, harapófogó, csavarhúzó, csiszolópapír,
- Különböző méretű szögek, satu, fűrész,
- Szét és összeszerelhető tárgyak, kisgépek,
- Kiegészítő anyagkellékek.

Szerepjáték

A szerepjáték a szociális/társas élet gyakorló terepe. A különböző szerepek felvétele útján a gyermekek a beleérzés és az azonosulás segítségével új érzelmeket ismernek meg, élnek át. Az érzelmek differenciálódása (elkülönülés, szétválás) révén a személyiségfejlődés sokoldalúbban valósul meg, egyre teljesebb érzelmi életre lesznek képesek a gyermekek. Egyben megtanulják, hogyan kezeljék a meglévő érzelmeiket.

A szerepjáték segít abban, hogy a gyermekek kipróbálhassák saját magukat. A szerepjátékból a gyermekek bármikor kiléphetnek, mintegy levetve az addigi szerepet, abbahagyhatják a játékot.

A játék alatt megjelennek a különböző kapcsolat-felvételi módok, a kommunikáció és a metakommunikáció, valamint a felnőttek viselkedésének mintázatai.

Céljaink:

- Alakuljon ki a gyermekekben az együttjátás, összedolgozás és alkalmazkodás képessége.
- Juttassuk a gyermekeket olyan élményekhez, melyeket szerepjátékukban reprodukálni képesek.
- A szerepjáték gyógyító hatásának megvalósulása.

Feladataink:

- A társadalmi környezetből hozott tapasztalatok alapján a meglévő élmények feldolgozásának támogatása.
- Mintaértékű magatartás, kommunikáció a gyermekekkel annak érdekében, hogy az óvodában dolgozó felnőttek viselkedése utánzásra méltó legyen.
- A gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztési lehetőségének kihasználása.
- A társas érintkezés szabályainak megismertetése, gyakoroltatása.
- Az együttjátás örömeinek megtapasztaltatása.

Eszközök:

- Babák,
- nagyméretű macik,

- kisméretű plüssállatkák,
- Babaruhák aktuálisan, évszakokhoz kapcsolódóan,
- Bölcső, mózeskosár (hordozó), babakocsi,
- Kosarak, táskák, kötény, kalapok beöltözős ruhák, textíliák: terítő, kendő, hátizsák,
- Bababútor, asztal, szék, babaágy,
- Babaszobai edények: fazék, fedő, fakanál, tepszi, tányér, bögre, evőeszközök 1-2 tál, csésze,
- Vasalódeszka, vasaló, szárító, csipesz,
- Tükör - Fodrász szerkény vagy polc - Fodrász kellékek, vállkendő,
- Orvosi ágy, orvosi táska és kellékei, esetleg orvosi kissekény,
- Autók, kormánykerék, szerelőláda,
- Sapka, táska, sisak, korona,
- Távcső,
- Plédek, nagyméretű textíliák,
- Játékpénzek, jegyek,
- Műanyag zöldségek, gyümölcsök.

Szabályjáték

A szabályjáték lényege: a hagyományosan kialakított, készen kapott szabályok betartása. A szabályt komolyan kell venni, különben felborul a játék. A játék

szabályai nem mindig merevek, néha a játék folyamatában változhatnak. Gyakran előfordul, hogy a gyermekek maguk alkotják meg a játék szabályát.

Sok szabályjátéknak lényeges vonása a verseny, ami vagy a gyermek ügyességétől, vagy a szerencséjétől, vagy egyszerre mindkettőtől függ. Megtanítani játszani - ez nemcsak azt jelenti, hogy az óvodások a játékszabályt ismerjék, hanem azt is, hogy élvezzék a játékot, megtanuljanak vezetni és alkalmazkodni, veszteni és nyerni is a játékban.

Céljaink:

- A gyermekek játsszák örömmel a szabályjátékokat, képesek legyenek a szabályok betartására.
- Alakuljon ki a gyermekekben az egészséges versenyszellem.
- A győzelem elérése érdekében a gyermekek tudják egyéni kívánságaikat egyeztetni társaikkal.
- A helyes magatartás kialakítása, a közös munka-játék, felelősségtudat, mértéktartás, versengési szellem, eredményre törekvés megvalósítása.

Feladataink:

- Szabálytudat, kudarctűrés kialakítása, elmélyítése.
- A gyermekek személyiségének sokoldalú fejlesztése.
- A helyes magatartás alapvető formáinak elsajátíttatása.
- Az együttjátszás örömeinek felfedeztetése.
- A gyermekek akaraterejének, önfegyelmének, csapatjátékban a társas kapcsolatok megerősítésének, a csapatok összetartozás-élményének fejlesztése, megerősítése.

Eszközök:

- Társasjátékok, dobókocka, bábuk,
- Kártyák,
- Versengő játékok, mozgáseszközei,
- Térbeli társasjátékok,
- Memóriajátékok, párosító játékok,
- Domino.

Dráma, bábjáték

A drámajáték az óvodában a gyermekek játékára alapoz, a gyermeki cselekvésre koncentrál, feltárja és fejleszti a gyermekek kreatív képességeit. Fejlődik a gyermekek önkifejezése, gondolkodása, kooperatív képessége, sokoldalúan fejlődik személyisége.

Céljaink:

- Az irodalmi alkotások könnyebb megértésének elősegítése.
- A beilleszkedési zavarral küzdők segítése.
- A szabálytudat kialakítása, megerősítése.
- Frustráció oldása.
- Önkontroll fejlesztése.

Feladataink:

- A szerepeket jelző eszközök, kellékek biztosítása, használatuk megismertetése.

- Személyes példaadás a játék során, segítségnyújtás.

Eszközök:

- Különböző technikával készült bábok, fejdíszek, bábparaván,
- Jelmezek, díszletek.

Barkácsolás

Mint a játéknak, a barkácsolásnak is van személyiségfejlesztő hatása. Az alkotás folyamatában a gyermekek megismerkednek a saját képességeikkel, alakul énképük, hatással van az önbizalmukra, a magabiztosságukra, önállóságukra is. Mivel ezt a tevékenységet gyakran közösségben végzik, így helyet kap az önálló munka mellett a csoportmunkában való részvétel is. Az alkotómunka hatással van az érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet és figyelem fejlődésére.

Céljaink:

- Finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése.
- A felhasznált eszközök és anyagok tulajdonságainak sokoldalú megtapasztaltatása.
- Becsüljék meg az elkészült tárgyakat, játékokat.
- Feladattudat, kitartás, figyelem, önkontroll fejlesztése.

Feladataink:

- Az esetlegesen elromlott játékeszközök felhasználása, ötletadás a javításra.

- A szükséges eszközök, anyagok beszerzése, használatuk megismertetése, balesetmentes használatuk biztosítása.
- Az elkészített, megjavított játékok, eszközök védelme.
- Segítségnyújtás a különböző egyszerű technikai fogások elsajátíttatására.

Eszközök:

A gyermekek olyan, valóban szükséges eszközt készítenek, amely funkciót tölt be, vagy valaminek a hiányát pótolja.

Kompetencia átélése során a gyermekek hozzáértést, szakértelmet vagy döntésben való illetékességet élnek át az adott tevékenységi körben, ebben az esetben, a játéktevékenység folyamatában. A gyermekekben él a kompetencia iránti igény, vagyis az a törekvés, hogy képesnek érezhessék magukat egy adott játék keretében hatékonyan cselekedni, hogy hatást tudjanak kifejteni a játék folyamatának alakulására, vagy a játékban résztvevő társakra, valamint arra, hogy „ura legyen a helyzetnek”.

A kompetens viselkedés várhatóan egy sikeres tevékenység végrehajtása a gyermekek számára, célképzetük pozitív előjelű, a környezetükből elismerést vált ki, ezáltal örömezés kíséri. A hozzáértés a tudás biztonságával jár, önbizalmat ad, és még magasabb rendű igényeket szül - így önmegvalósításra serkent.

A gyermekek beszédkészségének fejlesztése játék közben:

A játék számtalan lehetőséget kínál a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására.

Szerepvállalásaink modellértékűek a szókapcsolatok, nonverbális jelzések (mimika, gesztus), hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok teret adnak az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallást fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok, stb.).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismerik a gyermekek az alapvető viselkedési normákat.
- Együttműködve tudnak együttjátszani, csoportos feladatokat elvégezni, játékokat önállóan tervezni, szervezni.
- Rugalmasan alkalmazkodnak az új szabályokhoz.
- Képesek konfliktusaikat társaikkal megoldani.
- Kreatívak.
- Képesek alkotóan részt venni a játékban egyedül és társaikkal is.
- A megfelelő tapasztalatok, élmények alapján a gyermekek játékában dominánssá válik a szerepjáték.
- Betartják a játék és a társas viselkedés normáit.
- Természetesen kommunikálnak társaikkal, bátran, kulturáltan, érthetően beszélgetnek.

A játéktevékenység a nevelési folyamatban

Megteremtjük a szabad játék folyamatosságának lehetőségét. A feltételek (élmény, hely, idő, eszköz - amit a gyermekek is elkészíthetnek) biztosítása mellett elengedhetetlen a nyugodt légkör megteremtése.

A gyermekek otthonról és a természeti, társadalmi környezetből hozott élményeiket vetítik ki a játékaikban. A csoportszobák célszerű berendezésével teremtjük meg a zavartalan játék kialakulásának helyét, ezzel párhuzamosan biztosítjuk a nyugodt tanulás lehetőségét is.

A játék időtartama a reggeli gyülekezéstől (6³⁰-tól) folyamatos. Ez idő alatt az egyes gyermekek számára a szervezett és tervezett megismerő tevékenység és a folyamatos tízórai rövidíti le a játékidőt.

A délutáni pihenőidő végétől a hazabocsátásig spontán és szervezett játékkal töltjük az időt. A 3-4 éves korú óvodásainknál a kész játékeszközök dominálnak, az 5-6 éveseknél a kész és az együtt készített eszközök kerülnek előtérbe.

Együtt játszunk a gyermekekkel, mindig abból kiindulva, hogy a játészó csoportoknak mire van szükségük. Ez a tevékenység nagy jelentőségű, mivel magatartásunk, viselkedésünk, kommunikációs reagálásunk a gyermekek megnyilvánulásaira, az egész személyiségünk modell a gyermekek számára. Nem kívülálló külső, hanem a játékélménybe beépülő belső modell, amivel segítjük a mintával való azonosulást.

Általában nem vállalunk irányító szerepet, nem korlátozzuk a téma és eszközválasztást, az együttjátzás arra is több lehetőséget ad, hogy belülről segítsük a gyermekek saját elképzeléseinek megvalósítását. Megértjük a gyermekek viselkedését, megtaláljuk a mélyen rejtőző okokat, segítünk a feszültségek önmegoldó levezetésében.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel való együttjátszás még nagyobb hangsúlyt kap, hiszen a játékon keresztül könnyebb a fejlődésben lemaradt területet fejleszteni.

A felnőttekkel való együttjátszás iránti igény fokozottabb 3-4 éves korban, majd a szabályjátékoknál, 5-6 éves korban ismét erőteljesebb. Irányító, segítő, ötletadó szerepünk mindig a játszó gyermekek igényeihez igazodik. Az irányításunk nem válhat állandó fegyelmezéssé, a gyermekek zaklatásává. Segítjük a különböző fejlettségű gyermekek együtt játszását.

A játék szerepe a tanulási folyamatban

Céljaink:

- A szenzoros és motoros képességek fejlesztése és összefüggések helyes felismerttetése.
- Formaészlelés (forma, méret, felület, nagyság), motoros képességek (szem-, kéz koordináció), finommotorika fejlesztése.
- A taktilis felismerés, térészlelés segítése a játékon keresztül a magasabb rendű megismerési folyamatok és a sikeres iskolai tanulás érdekében.
- Az emlékezet, a beszéd és a figyelem fejlesztése a gondolkodási műveletek gyakoroltatása által.

Feladataink:

- A gyermekek személyiségének sokoldalú fejlesztése.
- Belső motivációból eredő érdeklődés felkeltése, fenntartása.

- Kitartó és elmélyült tevékenységek feltételeinek biztosítása.
- Olyan játékeladatok szervezése, melyeken keresztül megismerkednek a matematikával, feldolgozzák a környező valóságról szerzett tapasztalataikat, ismereteiket.
- Műveltség - és tudástartalom bővítése.
- Intellektuális aktivitás, kíváncsiság növelése a tudásvágy és sikerélmény fokozása érdekében.
- Új megoldások keresésére ösztönzés a vonzó játékok gyakorlása által.
- A szabályjátékok és játékeladatok gyakoroltatása a szemléltetéstől az elvont gondolkodásig.

Alapelvünk:

- A játékok egyénre tervezése az adott gyermek képességeinek fejlesztése érdekében, annak öntevékeny részvételével.
- A spontán játékhelyzeteket kihasználva szabadidőben is bővítjük ismereteket, tapasztalataikat.

Olyan feltételeket teremtünk, amelyek következtében nagy biztonsággal megjelenik a kívánt „tanulási” helyzet. Ennek azért van nagy jelentősége, mert ez előre tervezhető, szervezhető. Ismerjük a gyermekek élményeit, azok körülményeit, eltérő szükségleteit. Ennek megvalósulása segíti elindulni a gyermekekben a tapasztalatszerzési-„tanulási” folyamatot, vagyis vizsgálódásra, problémamegoldásra készíti őket.

VI.1.2. Verselés, mesélés

*„ Szerintem gyermekvers az,
ami közvetlenül, szavakkal nem oktat,
hanem olyan hangulatot,
dallamot, élet- vagy természetdarabkákat próbál adni,
ami a gyerek - és a felnőtt- lelkét gazdagabbá,
finomabbá teszi. ” /Weöres Sándor/*

Céljaink:

- A 3-6(7) éves gyermekek pozitív személyiségjegyek megalapozása, fejlesztése, a gyermekirodalom és a gyermekirodalomhoz szorosan kapcsolódó tevékenységek, módszerek sajátos eszközeivel.
- A gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.
- Érzéki-érzelmi élmények nyújtása a játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek segítségével.
- A gyermekek szemléletmódjának és világképének kialakítása a mesék alkalmazása során.
- A nyugodt, szeretetteljes légkör megteremtésével az érzelmi és esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotások megismertetése, megszerettetése.

- Az érzelmi, szociális és morális kompetencia fejlesztési lehetőségeinek kiaknázása, melynek természetes velejárója a tárgyi ismeretek bővülése.
- A gyermekek ismerjék meg a meséléssel kapcsolatos szabályokat, szokásrendszereket, a mesemondás szertartása jelentsen örömforrást, élményt számukra.

Feladataink:

- A gyermekek kezdeményezéseire vagy ösztönzéseinkre az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódjon.
- Az irodalmi művek tartalma szorosan kapcsolódjon a környezet jelenségeihez, a természethez, a társadalomhoz, azok mindennapi eseményeihez.
- Az irodalmi művek során a gyermekekkel ismertessük meg a népi hagyományokat, melyek az óvodai életben szokásokat teremtenek. Az óvodánkban a népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva a népmesékkal, a népi hagyományokat felelevenítő mondákkal, rigmusokkal, mondavilág elemeit felelevenítő történetekkel (Márton nap, Szent Miklós napja) alakítjuk a gyermekek szemléletmódját, világképét.
- A gyermekek ösztönzése a saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására, mely az önkifejezés egyik módja.
- A gyermekek belső képalkotásának elősegítése a mese élményszerű előadásmódjával.

Alapelveink:

- Más óvodai megismerő tevékenységekkel való komplexitás.
- Az aktualitás figyelembe vétele az irodalmi anyag összeállításánál.
- A népi, hagyományos, klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése.

A megvalósítás formái:

- A mesélés, verselést a csoportszoba mesesarkában kezdeményezzük, villanyoltással, gyertyagyújtással, így meghitt, családi hangulatot teremtünk az élmény befogadásához.
- Az óvodáskor elején egyszerű, élményszerűen előadott állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk a gyermekeket a mesék figyelmes végig hallgatására. Arra törekszünk, hogy a mesék többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a dramatikus feldolgozásnak.
- Először az óvodapedagógus élményszerű előadásában, majd a nagyobb gyermekekkel és a kisebbek fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerűbb meséket. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával megismertetjük a bábozás lehetőségét. A párbeszéd formájában előadott rövid jeleneteket és a bábok számát fokozatosan növeljük.
- A vershez, meséhez, dramatikus játékhoz csak kellékeket ajánlunk, ami elősegíti a gyermekek képzeleti képének előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását.
- A nagycsoportos gyermekekkel egyre több alkalommal bábozunk, dramatizálunk. Az óvodáskor elején járó gyermekeknek, mint

szemlélődőknek élményt nyújtunk a mese szereplőinek bábokkal történő előadásával.

- Azokat a gyermekeket, akik nem érdeklődnek aznap a mese iránt (esetleg zavarják a többieket), csendesebb játékokra intjük, hogy a mesehallgató közösség zavartalan, nyugodt körülmények között élvezze az előadást.
- A gyermekek gyakran kérik kedvenc meséiket, ezeket a betervezett anyag mellé építjük be. A dramatizálás, bábozás során szerepvállalásuk alapján nyerünk betekintést lelki világukba. A gyermekek kijátszhatják magukból örömeiket, bánataikat, fájdalmukat, sérelmeiket, mindezeket a szerepek mögé rejtőzve. Ez hatékony eszköz a gátlásos, szorongó gyermekek feszültségének oldására, érzelmi biztonság adására. Az eszközöket, bábokat közösen készítjük el.
- E két alternatív tevékenység során a gyermekek szókincse bővül, gyakorolják a párbeszéd formát, a mondat szerkesztést. A mese, vers, mondóka felidézése a tiszta kiejtésre, a helyes artikulációra, a nyelvtanilag helyes mondatok formálására, kifejező előadásmódra ad lehetőséget.

Eszközök:

- Szöveges leporelló (folyamatos csere biztosítva),
- Nagyalakú képeskönyv (állatokról, növényekről, az élet dolgairól),
- Kalap, kendő, kötény, szoknya, mellény, állatos fejdísz (textilből) folyamatosan cserélve, aktualizálva, bővítve), jelmezek,
- Bábok (síkbáb, kesztyűbáb), pótlásuk folyamatos.
- Mese cd,

- IKT eszközök.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek kialakításában.
- Szívesen hallgatnak és ismételnék verseket, mondókákat és igényelik a mesemondást.
- Figyelmesen, csendben hallgatják a mesét.
- Van néhány kedvenc meséjük, mesehősük. Tudnak egyszerűbb meséket, történeteket önállóan felidézni.
- Az ismert mesemotívumok bábozása, dramatizálása kedvelt tevékenységük.
- Maguk is találnak ki történeteket, ahhoz eszközöket készítenek.
- Szívesen nézegetnek képeskönyvet, a képek alapján történetet mondanak.
- Gondosan bánnak a könyvekkel, tudják, hogy érdekes olvasmányokat tartalmaznak.

VI.1.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„...nem lehet egészen boldog ember,

akinek nem öröm a zene.

Erre az örömrre azonban tanítani kell az embereket, mert maguktól nem jutnak el odáig. „ /

Kodály Zoltán /

Céljaink:

- Nyújtson örömet a gyermekeknek a környezet hangjainak megfigyelése, az együtt éneklés, zenélés, élvezzék az ölbéli játékokat, a népi gyermekdalokat, énekes játékokat.
- Alapozzuk meg a zenei anyanyelvet és zenei képességeket.
- Formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.
- Fedezzék fel a ritmus, a mozgás szépségét.
- Nyújtsanak élményt a népi játékkincsek, néptáncok, és népi szokások.
- Váljon a gyermek mindennapi tevékenységének részévé az éneklés, zenélés a felnőtt mintát adó példája alapján.
- Nyújtsanak élményt a gyermekek számára a népszokásokhoz fűződő játékok, néptánclelések, motívumok, előkészítő mozdulatok, melyekkel megismertetjük a gyermekeket.

Feladataink:

- Az adott dalanyag és készségfejlesztés gyakorlása, minden adandó alkalommal.
- A megfelelő légzéstechnika megéreztetése és gyakoroltatása a zenei anyag elsajátíttatásakor.
- A gyermekek képességeire, eltérő fejlődési ütemükre alapozva alkalmazzuk az ismereteket a zenei fejlesztő munkában.
- A kisgyermek spontán ének-zenei kezdeményezéseit is tiszteletben tartjuk, s hagyjuk kibontakozni őket.
- Népi hagyományok ápolása a zenehallgatás keretein belül a magyar népdalokkal, népi szokásokkal, hangszerekkel.
- Más nemzet, nemzetiségek zenéjének, hagyományainak megismertetése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében egyénileg vagy kisebb csoportokban foglalkozunk a gyermekekkel, ha szükséges speciális eljárásokat alkalmazunk.
- A zenei nevelés területén is arra törekszünk, hogy foglalkozásaink játékosak, élményekben gazdagok legyenek. Amikor csak tehetjük, énekelünk. Ez is anyanyelvünk.
- A gyermekek egyéni képességeit, eltérő fejlődési ütemét követő, a fokozatosságot szem előtt tartó tervezés.

Alapelveink:

- Esztétikai nevelés a tiszta, valódi értékeket hordozó zenével, gyermektáncsal.
- Elsődleges a játék, a játékoság a készségfejlesztés során.

- Ritmus, szöveg és dallam egysége.
- A népszokásokkal, néphagyományokkal, néptáncsal való ismerkedés a gyermekek életkorának, fejlettségének figyelembevételével.

A megvalósítás formái:

- A 3-4 éves gyermekek figyelme rövid idejű. Ezért minden alkalmat megragadunk az adott dalanyag és készségfejlesztés gyakorlására.
- Az ének - zenének meghatározott időpontja van a heti rendben.
- A hét bármely napján lehetőség nyílik az ének, zene tevékenységre, a felnőtt minta spontán utánzásával, a gyermek egyéni motivációja alapján.
- A zenei anyag témája kapcsolódik a heti terv, a spontán kezdeményezett tartalomhoz. Naponta annyi időt szánunk az éneklésre, énekes játéokra, gyermektáncra, amennyit a gyermekek érdeklődése kíván.
- A csoportszobában állandó, megszokott helye van az ehhez szükséges eszközöknek. Lehetőséget teremtünk a spontán zenélésre, éneklésre, táncra, mozgásra, az improvizációs képességek fejlődésére.
- Alkalmunk adódik minél közelebbi kapcsolatba kerülni a gyermekekkel az ölbeli, cirógató, lovagoltató, göcögtető játékokon keresztül.
- Egy-egy feladatcsoportot addig gyakorlunk, ameddig azt a gyermek egyéni, eltérő fejlettsége, fejlődési üteme megkívánja. Amíg nem sajátította el tökéletesen, nem lépünk tovább. Kiemelt és folyamatos feladatunk az egyenletes lüktetés gyakorlása, melyet változatos mozgással és ritmusjátékos hangszerekkel gyakoroltatunk dalok és mondókák közben egyaránt. Csak ennek elmélyítése után következhet a

dal és mondókaritmus kifejezése. A halk-hangos, a magas-mély, a gyors-lassú szintén a gyermekek kedvenc játéka.

- A 4-5-6-7 éves korú gyermekeknél egyre több és változatosabb lehetőséget biztosítunk a ritmusjátzó hangszerek megismerésére, használatára. Egyre nagyobb hangterjedelmű dalokkal és bonyolultabb játékszabályokkal bővül anyagunk. Úgy válik a játék élvezetessé számukra, ha törekednek a szabályok betartására.
- Ezzel párhuzamosan folyik a hallásfejlesztés, melybe beletartozik az egymás hangjának, hangszerek hangjának, zörejangoknak a felismerése, a halk-hangos, magas-mély érzékeltetése. Az improvizálás már a gyermekek zenei alkotó fantáziájának tükré. Kedvenc játékuk a dallambújtatás, a dallam- és ritmusvisszhang is, melyek által belső hallásuk fejlődik.
- Vegyes csoportban, mivel több korcsoport van egyszerre jelen, fontos szempont az egyénre szabott fejlesztés, az eltérő fejlődési ütem figyelembe vétele. Összehangoljuk a dalok megosztását, arányát, hangkészlet.
- A népi hagyományok ápolásaként, a zenehallgatás keretein belül magyar népi gyermekdalokkal, énekes játékokkal, hangszerekkel ismertetjük meg a gyermekeket.
- Szívvel-lélekkal azonosulunk a táncsal, s szerettetjük meg a gyermekekkel a zenét, hogy önfeledten tudjanak rá mozogni, érzelmeiket ki tudják fejezni vele.
- Játékos-táncos nevelésünk lényegéeként ismertetjük és szerettetjük meg a gyermekekkel a népi játékkincset, a népzeneét, a néptáncot.

- A mondókák, dalok kiválasztásánál fontos szerepet kap a ritmus, a szöveg és a dallam kapcsolata, érzékeltetése mozgásokkal.
- Köszöntőkkel, csúfolókkal, népszokásokhoz fűződő játékokkal, néptánclépésekkel, motívumokkal, előkészítő mozdulatokkal ismertetjük meg a gyermekeket.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

Eszközök:

- Ütős és ritmushangszerek,
- Dallamjátészó hangszerek,
- Audiovizuális eszközök, polcon: CD lemezjátészó, magnó, CD-k, hangkazetták,
- Népi játékok kellékei,
- Zenei szakkönyvek, zenei gyűjtemények.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek örömmel énekelnek, jókedvvel játszanak énekes játékokat.
- Bátran vállalkoznak énekelni egyénileg is.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést és a kettős ritmust.
- Felismerik egymás hangját és a környezet zajait, zörejeit.
- Egyszerű, játékos táncmozgást végeznek.

- A bemutatott élőzenét, népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.
- Az óvodai fejlesztés végére a gyermekek megismerkednek a pentaton, hexakord dallamfordulatú énekes játékokkal, dalokkal.
- A negyed és a nyolcad ütem mellett megjelenik a szünet és a szinkópa is.
- A gyermekek eljutnak a bonyolultabb mozgásformák elsajátításához is, utánoznak egyszerűbb tánclépéseket, átélik a jól hangzó, összecsengő éneklést, a ritmikus együttmozgást, a játék helyzet kínálta társas kapcsolatok örömeit, a szerepvállalás izgalmát, egy-egy zenei feladat többféle módon való megoldásának sikerét.

VI.1.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„Rajzoljátok le örömeitöket, bánatotokat, álmaitokat!...

Képzeldjetekek! Találdjatekek fell

Alkossatekek!

Éldjetekek!...”

/ Bernard Monthuber /

Céljaink:

- Ismerjék meg a gyermekek a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka különböző fajtáit, eszközeit, valamint ismerkedjenek a műalkotásokkal, a népművészet elemeivel, az esztétikus tárgyi környezettel.

- A gyermeki személyiség fejlesztése, a gyermekek belső képének gazdagítása.
- Az alkotás örömeinek felfedeztetése.
- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka alaptechnikáinak biztonságos elsajátíttatása és használata.
- A világ ábrázolása a gyermekek saját látásmódja, elképzelése szerint.

Feladataink:

- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka az önmegvalósítás, önkifejezés eszközeként szolgálja a gyermekek ízlésének, alkotó, befogadó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatását.
- Megismertetni a gyermekeket a rajzolással, festéssel, mintázással, építéssel, képalakítással, a kézi munkával, azok különböző fajtáival, anyagaival, eszközeivel, eljárásaival, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel.
- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka lehetőségének, feltételeinek biztosítása a szabadidős tevékenységekben. Megfelelő méretű hely és sokféle, biztonságos eszköz biztosítása az egész nap folyamán.
- A gyermekek érdeklődésének, alkotókedvének felébresztése, fenntartása a változatos, újszerű technikák, eszközök és témaválasztás segítségével.
- A tevékenységek során a gyermekek téri, formai és színeképzetének alakítása, bővítése, gazdagítása.
- A spontán kialakult helyzetek és egyéb irányított technikák során a finommotorika és a manuális készségek fejlesztése.

- Biztonságos eszközhasználat szokásainak kialakításával a gyermekek testi épségének óvása, védelme.
- A gyermekek eltérő fejlődési ütemének megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség fejlesztése.
- A tevékenység iránt kevésbé érdeklődő gyermekek motiválása érdekes témákkal, változatos eszközökkel, technikákkal, folyamatos bátorítással.
- A gyermekek eltérő fejlődési ütemének figyelembevételével, a megfelelő feltételek biztosításával sikerélményhez juttatás.
- Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- A tevékenységek során az eltérő fejlődési ütemhez igazodva segíteni szükséges a komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élményvilág gazdagodását, annak képi kifejezését, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- Szerves kapcsolódás a többi tevékenységformákhoz, komplexitás.

Alapelveink:

- A változatos alkalmazás, a technikák kombinálásának ösztönzése.
- A gyermekek eltérő fejlődési ütemének figyelembevétele.
- Az alkotótevékenységhez megfelelő méretű és minőségű balesetmentes eszközök biztosítása.
- Játssza ismerkedés az anyagokkal, eszközökkel, technikákkal.
- Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, nem a mű.

- Természetes alapanyagú eszközök választása.

A megvalósítás formái:

- Az ábrázoló tevékenységek a mindennapi szabad játékba integrálódnak, az egésznapos tevékenység folyamán. Ilyenkor igyekszünk minél több új technikát mutatni, megtanítani.
- Megismertetjük a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. Tudatosítjuk a gyermekekben az anyagok, eszközök, munkafogások elnevezését, ezeket megtanulják, beépül a szókincsükbe.
- Legtöbbször önálló elgondolás alapján dolgoznak, a témavezérlés ritka, alkalmakhoz kötődik.
- Az új technika alkalmazása lehetőség a gyermekeknek. A gyermekek által használt eszközök kiválasztásakor a meghatározó szempont a praktikum, a célszerűség, a balesetmentesség, a minőség és az esztétikum.
- Az eszközök biztonságos kezelését minden gyermekkel elsajátíttatjuk, hangsúlyozva a kapcsolódó balesetvédelmi, egészségügyi és viselkedésbeli szokások kialakítását.
- Biztosítjuk a szükséges feltételeket (megfelelő légkör, megfelelő hely, kellő időtartam, mindig elérhető eszközök), és együttműködünk a gyermekekkel ezekben a tevékenységekben. Ösztönözzük a technikához illeszkedő témaválasztást, beszélgetéssel segítjük az élmények szubjektív megjelenését a tevékenységben.
- A gyermekeket hagyjuk szabadon alkotni és alkotásairól szabadon megnyilatkozni, mivel a szabadrajz a gyermekek egyik legjelentősebb

önkifejezési formája, s ez a legegyszerűbb és legtermészetesebb út a fejlettségi szintjük felméréséhez.

- A gyermekek készségeinek fejlődését segítjük, szem előtt tartva a lehetőségként létező képességek kibontakoztatását.
- Népünk múltjával, a népművészettel való ismerkedést azért tartjuk fontosnak már az óvodáskorban, mert ennek díszítő elemei mutatnak legközelebbi rokonságot a gyermeki látásmóddal (az egyszerűség, lényegmegragadás, érzelmi- és képzeletgazdagság, eleven sokszínűség).
- A gyermekek kedvelt tevékenysége a gyűjtögetés, melyekbe a szülőket is bevonjuk.
- A fonalak, képek, gombok, rongyok, dobozok mellett hangsúlyos a termések, termények, levelek, ágak, gyümölcsök, virágok, kövek, kavicsok gyűjtése, tárolása. Egész évben folyamatosan díszítjük velük a csoportszobát, barkácsolunk belőlük.
- Ábrázolják saját élményeiket, az őket körülvevő világot, kedvenc meséjük szereplőit, jeleneteit. Barkácsolnak játékeszközöket, bábokat, dramatizáláshoz eszközöket, ajándékokat, vagy környezetük szebbé tételéhez kellékeket, tárgyakat.
- A gyermekek alkotásai folyamatosan megtekinthetők a folyosón, öltözőben annak érdekében, hogy a gyermekek a szüleikkel együtt gyönyörködhessenek a sokféle képi és plasztikai alkotásban.
- Dolgozunk vágással, tépéssel, ragasztással, varrunk, szövünk, fonunk, kötünk, stb. Alkalmazzuk a díszítés legkülönbözőbb formáit.
- A természet hangulatának érzékeltetésével, műalkotások (képek, épületek, szobrok) nézegetésével alakítjuk a művészet iránti érdeklődést, a szépség iránti vonzódást, a gyermekek értékítéletét.

Eszközök:

- rajzgyűjtő dosszié minden gyermek számára,
- polc,
- falújság a gyermekek alkotásainak elhelyezésére,
- tempera, vízfesték,
- különböző vastagságú ecsetek,
- zsírkréta, porpasztell kréta, különböző vastagságú ceruza,
- filctoll,
- grafit és színes ceruza,
- gipsz öntőformák,
- különböző vastagságú fonalak, hímző fonalak, tű, gyűszű, színes szalagok,
- különböző dekorgyöngyök - gyöngyfűzéshez,
- damil, spárga, raffia,
- lyukasztó, kivágó formák, cikk - cakk, hullám olló
- magvak, száraz tészták, gombok, dugók,
- terepasztal,
- különböző papírok: karton rajzlapok, hajtogatós papírok, krepp, csomagoló-, hullámpapír, fotókarton, műszaki rajzlap, szalvéta, másoló papír, dekorpapírok,
- gyurma.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Biztonsággal és fokozott önállósággal használják a gyermekek a megismert technikákat és eszközöket.
- Ceruzafogásuk megfelelő.
- Egyéni, alkotó módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, megfigyeléseiket a képalakításban.
- Emberábrázolásban megjelennek a részformák, esetleg egyszerű mozgások.
- Megfigyelés után, emlékezet után, egyéni elképzelés alapján tudnak formát mintázni.
- Megnevezik a színeket, azok sötét és világos árnyalatait.
- Van véleményük saját és társaik műveiről, tudnak műalkotásokról beszélni.
- Örülnek az egyéni és közös munkának.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Megbecsülik a saját és a másik gyermek munkáját is.
- Rendelkeznek koordinált szem- és kézmozgással. Ismerik a színeket (alap, kevert és különleges színeket).
- Szeretnek rajzolni, alkotni, ábrázolni egyénileg vagy közösen, már meglévő formákat kiegészítenek, díszítenek és fogékonyak, érdeklődőek minden új technika kipróbálására. (Batikolás, gipszöntés, festés, préselés, kollázs, montázs, stb.)

VI.1.5. Mozgás

*„ A mozgás sok mindenre orvosság,
de nincs olyan gyógyszer,
amely a mozgást helyettesítené!”
/görög mondás/*

Céljaink:

- Fizikailag jól fejlett, testileg-lelkileg egészséges gyermekek nevelése. Az egészség védelme, edzése, megóvása.
- Rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- A gyermekek természetes, harmonikus, összerendezett mozgásának és testi képességének fejlesztése, valamint a mozgás segítségével az értelmi, érzelmi, szociális képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek önmagukhoz mértén szívesen mozogjanak. A mozgásigény kielégítése, természetes mozgáskedv megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- Gyakoroljanak, olyan akarati tulajdonságokat, mint fegyelmezettség, önfegyelem, kitartás, engedelmesség, társra figyelés.
- A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez egészséges, biztonságos környezet biztosítása.
- Mozgáskotta módszer bevezetése, amely komplex személyiségfejlesztést biztosító játékos mozgásfejlesztés, speciális eszközrendszerrel és metodikával.

Feladataink:

- A testnevelés és a testi nevelés területén elősegíteni a gyermek anatómiai és élettani fejlődését, növelni a szervezetük erejét, ellenálló, teherbíró és alkalmazkodó képességét, edzettségét.
- A mozgáslehetőségek feltételeinek megteremtése a csoportszobában és az udvaron egyaránt (természetes és spontán mozgásra inspiráló, biztonságos és tiszta környezet, idő, változatos eszközök, kézi szerek, élmények).
- A mozgástevékenységek tervezésénél életkori és egyéni fejlettségi szint figyelembevétele.
- Mozgásos játéklehetőségek biztosítása napi rendszerességgel. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- Optimális terhelés biztosítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs képességek, erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás).
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák, kommunikáció, problémamegoldó képesség és a szociális képességek fejlesztése.
- Mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással a mozgáskészség alakítása.
- Mozgásos kompetenciák fejlesztése (kézügyesség, finommotorika, mozgáskoordinációs képesség, reakció sebesség).
- Differenciált fejlesztéssel az esélyegyenlőség biztosítása, a lemaradások kompenzálása, a megjelenő mozgásos tevékenységek, az

egészségfejlesztő testmozgások az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével, minden gyermek számára biztosítandó.

- A mozgásos feladatok sikeres megoldása eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése, pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás kialakítása.
- Az egészséges versenyszellem megerősítése, szabálytudat, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés kialakítása.
- Differenciált feladatok adásával a nagy- és finommozgások, egyensúlyérzék, fizikai erőnlét, szem -, kéz-, lábkoordináció fejlesztése, laterális erősítése.
- Pozitív megerősítéssel, a helyes mozdulat kiemelésével összerendezett, harmonikus mozgás kialakítása.
- A gyermekek naponta több órát a szabad levegőn mozogjanak, szervezetüket a természet erőivel eddzzük!
- Légző - illetve beszédszervek erősítése.
- Az örömmel végzett gyakorlatok és játékok elősegítik a helyes testtartás, a szép mozgás kialakítását.
- Közös sportprogramok szervezése a családokkal, a város óvodáival, ill. az első osztályosokkal.
- A mozgásigény kielégítése céljából séták, kirándulások szervezése.
- Innovatív óvodapedagógus modell nyújtása, a gyermekek szeretete.
- A gyermekek egyéni képességeit, eltérő fejlődési ütemét követő, a fokozatosságot szem előtt tartó tervezés.

- A mozgáskotta a gyermekek eltérő egyéniségét figyelembe véve a nevelés fejlesztés eszközeivel a teljes személyiségre irányul.
- A mozgáskotta a gyermekek eltérő egyéniségét figyelembe véve a nevelés fejlesztés eszközeivel a teljes személyiségre irányul.

Alapelveink:

- Az egészséges életmódot erősítő olyan életstílus kialakítása, melyben a mozgástevékenységnek elsődleges szerepe van.
- A csoportszobában és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján a mozgás lehetőségének biztosítása.
- Ciklusos bontásban tervezve, a képességek fejlesztéséhez szükséges hozzárendelni a mozgásanyagot.
- Az egyéni fejlettséghez hozzárendelt mozgásanyag kiválasztása és elsajátítása differenciált feladatmegoldásokkal.
- A gyermekek egyéni szükségletének, képességének és optimális terhelhetőségének figyelembevétele.
- Életkornak, fejlettségnek, feladatnak, mozgásanyagnak megfelelő gyakorlatvezetési forma alkalmazása.

A mozgás sokoldalú tevékenység- és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi, a komplex testmozgások beépülnek minden tevékenységbe. Az egész nap folyamán biztosítjuk az aktív mozgás, mozgásos játék lehetőségét.(érzékszervi megismerés és az érzékek közötti asszociatív kapcsolat, pozitív transzferhatás). A testi nevelési, a testnevelési feladatok és a különböző tevékenységi formák közötti integráció fontos.

A mozgásfejlesztés keretei:

Irányított mozgás (testnevelés):

Az irányított mozgások anyaga atlétikai, torna, gimnasztikai, játék jellegű főgyakorlatokból tevődik össze.

Itt történik a gyermekek tudatos, tervszerű, életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő fejlesztése.

A játékot ebben a folyamatban is alapvető eszközként alkalmazzuk.

Hetente egy foglalkozás tartása kötelező. Rugalmas napirendünkben ez a tevékenység minden gyermek számára kötelező. a gyermek és felnőtt is a mozgásnak megfelelő öltözetben jelenik meg. Az óvodáskor elején, ill. a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát figyelembe véve engedjük a foglalkozásokon az önkéntes bevonódásukat.

Mozgáskotta:

Heti egy alkalommal, a Mozgáskotta eszközeivel játékos, mozgásos tevékenységet szervezünk csoportjainkkal óvodánk tornaszobájában. Az óvodai testnevelő foglalkozások mellett ezzel heti két alkalommal szervezünk a gyermekek számára mozgásfoglalkozásokat.

Mindennapos testnevelés:

Naponta legalább egyszer 10-20 perc a napirendbe van építetten történik. A nap bármely szakában bárhol szervezhetjük.

Anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve tartásjavító és lábboltozat erősítő gyakorlatokkal. Úgy állítjuk össze az anyagot, hogy felfrissülést, edzést, igazi örömet jelentsen a gyermek számára.

Játékidőben történő szabad mozgáslehetőségek:

- A játék során megfelelő hely, idő, eszköz, élmény biztosítása. Csoportban (esetenként az öltözőben), az udvaron is biztosítunk különböző tornaszereket, eszközöket a gyermekek mozgásigényének kielégítésére.
- A gyermekek biztonsága érdekében, a környezet kialakításánál a balesetvédelem szempontjaira figyelünk. Megismertetjük a gyermekekkel az eszközök használatát. Határozott feladatmegosztással, felelősséggel figyel minden felnőtt a gyermekekre.

Kiegészítő mozgástevékenység:

Vízhez szoktatás

Célunk:

- A gyermekek vízi biztonságának megteremtése.

Mozgásfejlesztő műhelyfoglalkozás

Célunk:

- Összerendezett, harmonikus mozgással, jó labdaérzéssel rendelkező gyermekek számára plusz lehetőség teremtése intenzív fejlődésük érdekében.

Eszközök:

- Szalag, kendő, babzsák, labdák (különböző méretű és súlyú), botok, karikák,
- Egyensúlyozó eszközök,
- Kötelek (ugró - mászó),
- Bordásfal,
- Tornaszőnyegek,
- Padok, zsámolyok,
- Trambulin,
- Greiswald készlet,
- Gyűrű, mászó létra,
- Ejtőernyő,
- Ugráló labda,
- Csoportszoba asztalai,
- Udvari mozgásfejlesztő eszközök: Hinták, Csúszdák, Mászókák, Kombinált eszközök.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen vesznek részt mozgásos tevékenységekben, igénylik a mozgást.
- Mozgásuk összerendezett, egyensúlyérzékük, téri tájékozódásuk kialakult. (téri észlelés, vizuális és akusztikus differenciáció, téri tájékozottság, térbeli mozgásfelettség).
- Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan tudják irányítani.

- Rendelkeznek optimális edzettséggel, állóképességgel, teherbíró képességgel.
- Kialakult oldaliságuk, testsémájuk.
- Beszédértésükről az utasításokra adott adekvát mozgásválaszokkal adnak visszajelzést.
- Feladatok végrehajtásában kitartóak.
- Fejlődik figyelem koncentrációjuk, feladattudatuk, együttműködésük, alkalmazkodóképességük.
- A mozgásfejlődés útját figyelembe véve elsajátítják a természetes mozgások elemeit.
- Ismerik a rendelkezésükre álló tornaszerek, eszközök funkcióját, gyakorlati alkalmazását.
- Megértik, betartják a szabályokat, kialakult egészséges versenyszellemük.

VI.1.6. Külső világ tevékeny megismerése

Céljaink:

- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek elősegítik a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel - pontosabban az ott lévő értékekkel - való harmonikus kapcsolatot, a környezeti problémák iránti érzékenységet, a helyes értékrendszert, a természet-, és a környezetbarát magatartást.

- Ismerjék meg a gyermekek a szülőföld, az ott élő emberek, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét, érezzék át közösséghez való tartozás élményét.
- A gyermekek életkoruknak, egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően biztonsággal tudjanak eligazodni, tájékozódni a közvetlen környezetükben.
- A gyermekek ismerjék meg, szerezzenek tapasztalatokat közvetlen és tágabb környezetükről, emberekről, növényekről, állatokról, természeti jelenségekről.
- Természetes környezetben tapasztaljanak, oldják meg a problémákat, melyeket az alkotás öröme járjon át. A problémamegoldás ne csak megoldás legyen, hanem a lehető legtöbb vonatkozásának és összefüggésének feltárása, amely kapcsolódik a világhoz.
- Az élő és élettelen környezeti tényezők közötti leglényegesebb összefüggések megláttatása a helyi sajátosságok figyelembevételével.
- A gyermekek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismerttetése, megszerettetése.
- Környezettudatos életvitel kialakítása (az energiával, vízzel, árammal való takarékoskodás, pazarlás elkerülése, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás)
- Legyenek képesek a gyermekek a megszerzett ismereteiket összekapcsolni a valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és keressenek megoldást azokra.
- Minden tevékenységi terület tegye lehetővé a sokoldalú matematikai tapasztalatok nyújtását. A komplexitás által biztosítani szükséges a gondolkodási műveletek gyakorlását, ok-okozati összefüggések

megláttatását, tér-, sík-, mennyiségsszemlélet kialakulását, ítélőképesség alakulását.

- A külső világ tevékeny megismerése során legyenek birtokában a gyermekek olyan matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek, melyek segítségével felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.
- A Zöld Óvoda feltételrendszerének megismerése Zöld Vár Programunkon keresztül valósul meg.

Feladataink:

- A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismertetésével annak elérése, hogy a gyermekek tiszteljék környezetüket, bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt tennének benne.
- A természet szépségeinek megláttatásával a természet szeretetére nevelés.
- Környezettudatos magatartás formálása.
- A környezet védelme, megóvása, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása.
- A helyi értékek, hagyományok és néphagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretetére, védelmére nevelés (lokálpatriotizmus).
- Az egészséges életmód szokásainak megalapozása, a közösségi egészséges életvitelre nevelés.

- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztését segítő pedagógiai attitűd, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására.
- A gyermekek egyéni képességeit, eltérő fejlődési ütemét követő, a fokozatosságot szem előtt tartó tervezés.
- A gyermekek problémamegoldó gondolkodásának fejlesztése minél több, életkoruknak, eltérő fejlődési ütemüknek megfelelő tapasztalatszerzési lehetőséggel.
- Az ismeretszerzések irányítása közben törekednünk kell arra, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a tevékenységekben, szívesen vegyenek részt ezekben a folyamatokban.
- A gyermekek egyéni képességeit, eltérő fejlődési ütemét követő, a fokozatosságot szem előtt tartó tervezés.
- Az egyéni adottságokat és az életkori sajátosságokat figyelembe véve matematikai tartalmú, játékos tapasztalatszerző lehetőségeket teremtünk, ahol alkalom nyílik az összefüggések észrevételére, az ismeretek gyakorlati alkalmazására.
- A Zöld Vár Programban kitűzött feladatok megvalósítása, a „zöld” szemlélet kialakítása.

Megvalósítás formái, módszerek:

- Séták,

- Kirándulások,
- Játékok,
- Szenzitív módszerek,
- Felfedezés,
- Vizsgálódás-kísérlet,
- Gyűjtések,
- Életközösségek terepi tapasztaltatása,
- Cselekvéses tapasztaláson alapuló ismeretszerzés,

Természeti környezet:

- A természet változásai: évszakok, hónapok, napok, időjárás, növények, állatok vándorlása. Természetvédelmi feladatok, emberek tevékenységei évszakok szerint.
- A természethez kapcsolódó hagyományok, népszokások.
- Környezetvédelem, környezettudatosságra nevelés: komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés, a gyermekek életkorához és képességeihez alkalmazkodó, évszagnak megfelelő udvari és kerti munkák.
- Az élő természet elemei, növények, állatok tulajdonságai, életmódjuk, környezetük.
- Az élő és élettelen természet anyagai: fa, fém, papír, műanyag, agyag, porcelán, fonal, szövet.
- Az ember testrészei, érzékszervei.
- Tárgyak, személyek összehasonlítása

- Tárgyak válogatása szabadon, vagy adott szempontok szerint.
- Tárgyak méreteinek összehasonlítása, összemérése, ezek megfogalmazása (hosszabb, rövidebb, nehezebb, könnyebb stb.)
- Sorba rendezések mennyiségi tulajdonságok szerint (tőszámok, sorszámok).
- Halmazok elemeinek megszámlálása, összehasonlítása (több, ugyanannyi, hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel tízes számkörben, állítások megfogalmazása, igaz-hamis eldöntése).

Társadalmi környezet:

- A gyermekek saját személyükkel kapcsolatos ismeretek, énkép, önismeret, testséma.
- A család, a család élete, családtagok, életmód, foglalkozások a családban.
- Az óvoda környezete, a felnőttek munkája, a gyermekek tevékenysége, közintézmények a környezetünkben, foglalkozások, eszközök.
- Igényszint - alakítás a környezet esztétikájával kapcsolatban.
- Takarékosági szokások: víz, energia, papír, stb.
- Tulajdonságok, formák, színek, geometriai alakzatok vizsgálata, megnevezése.
- Irányok, arányok megfigyelése, a helyviszonylatokat kifejező névutók gyakorlása.
- A rész és egész viszonyának megfigyelése.

- A közlekedés eszközei, dolgozói, elemi közlekedési szabályok, helyi sajátosságok.
- Évszakok ünnepei, nemzeti ünnepek.

Matematikai jellegű tapasztalatszerzés:

A környező világ fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok.

Lényegében minden matematikai fejlesztő tevékenység integrálható a megfigyelésre szánt jelenség, illetve tárgy tapasztalati rendszerébe. A matematikai tapasztalatszerzés tehát természetes környezetben a legeredményesebb. A matematikai nevelés hozzájárul a gyermekek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához. A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján. A számfogalom megalapozására végezzenek mérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. Szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében például építéssel, síkbeli alkotásokkal, stb.

Tanulási formák:

- Utánzásos, minta és modellközvetítéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások kialakítása).
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- Gyakorlati probléma és feladatmegoldás.
- A közvetlen élményeken alapuló tevékenységek

A fejlesztés tartalma:

- Halmazok képzése, bontása, összehasonlítása tulajdonság szerint (több - kevesebb - ugyanannyi, kisebb - nagyobb - ugyanolyan,)
- Halmazok elemeinek sorba rendezése (sorozatok; összemérés, becslés, párosítás,)
- Mennyiségek összemérése síkban és térben (hosszabb - rövidebb, szélesebb - keskenyebb, alacsonyabb - magasabb, tömeg, térfogat,)
- Számlálás, tapasztalatok a darabszám változásairól, tőszámlálás, sorszámlálás (bontás, egyesítés, hozzátevés, elvevés,)
- Ítéletalkotások (ok-okozati összefüggések keresése,)
- Építések, alkotások szabadon, tapasztalatok a geometria körében (formák, alakzatok, nyitott és zárt vonalak.)
- Tevékenységek tükörrel (szimmetria)
- Tájékozódás a térben és a síkban (névutók, relációk: lent - fent, jobbra - balra, mögötte - előtte, mellé, fölé, alá, mögé, elé, közé...)

Eszközök:

- Környezeti - természet sarok,
- Tároló kosarak,
- Ország-, város térkép,
- Madáretető,
- Csipeszek, nagyítók,
- Ismeretterjesztő könyvek,
- Bogárnéző,
- Kerti szerszámok,

- Dobókockák,
- A csoportszoba játékeszközei,
- Mértani testek, sík - mértani lapok,
- Fejlesztő játékok,
- Logikai készlet,
- Színes rúd,
- LOGICO,
- Dominó.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják saját születési helyüket, idejüket, lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Ismerik a testrészeket, érzékszerveiket, azok funkcióját, igényesek testük tisztaságára.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok jellemzőit, gyönyörködni tudnak szépségében.
- A gyermekek ismerik a közvetlen környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, jól tájékozódnak.
- Ismerik a városunk nevezetes épületeit, alkotásait.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat és azok főbb jellemzőit, természetes élőhelyeiket. Alapvető igényük ezek védelme.
- Ismerik a környezetük növényeit, azok gondozását, védelmét.

- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Helyesen viselkednek a természetes élethelyzetekben, kialakul az ítéletalkotás képessége és a természetszeretet.
- Élvezik a természet szépségeit, alapvető környezetbarát szemlélettel rendelkeznek.
- A környezet rendjét, a természet védelmét szolgáló szokás-, és szabályrendszerük megalapozott, a természettisztelő magatartás, környezettudatos életvitel alapjaival rendelkeznek.
- Kialakult a gyermekekben olyan pozitív érzelmi viszony a matematikai tevékenységek iránt, amely az érdeklődésen, aktivitáson alapul, és segíti matematikai képességeik, készségeik komplex alakulását.
- Ismerik, és megnevezik környezetünk színeinek sötét és világos árnyalatait.
- Egyéni fejlettségük szerint tudnak 10-ig számlálni, halmazokat, összehasonlítani, elemek párosításával elmélyítik a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát.
- Sorozatokat alkotnak mennyiségi tulajdonságok szerint.
- Ismerik a tő - és sorszámneveket.
- A különböző egységekkel való mérések területén megfelelő jártasságokkal rendelkeznek.
- Ismerik testsémájukat.
- Megnevezik a jobbra, balra irányokat, értik és követik a téri irányokat kifejező névutókat.

- A megismert szavakat, matematikai kifejezéseket, fogalmakat használják és alkalmazzák.

VI.1.7. Munka jellegű tevékenységek

„ Pénteken a tiszta pitvar, ragyogjon a kerek udvar.

Tükör minden tál, pohár, nézz bele: munkálkodtál.”

/ Páskándi Géza /

Céljaink:

- A munka jellegű tevékenységek által attitűdök készségek, szokások kialakítása, a gyermekek környezethez való viszonyának, közösségi kapcsolatainak, személyiségének pozitív befolyásolása.

Feladataink:

- A munka jellegű tevékenységek gyakoroltatásával történő pozitív hatásának erősítése, személyiségfejlesztés.
- Munkavégzésre való motiváció.
- A munkafolyamatok egymásra épülésének, munkafázisok logikus sorrendjének megláttatása, megtapasztaltatása.
- Önálló, céltudatos együttműködésre való képesség kialakítása.

Alapelveink:

- Minden gyermek eltérő fejlődési ütemének megfelelő munka jellegű megbízatások.
- Differenciált, reális értékelés, pozitív megerősítés.

Munkafajták:

Óvodáskorban a munka jellegű tevékenységek is tartalmaznak játékos elemeket, nem különülnek el élesen a játéktól. A gyermekek mindennapjainak részei. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során a gyermekek megélik a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.

A sokféle és változatos munka jellegű tevékenység feltételeinek biztosításával bővülnek a gyerekek tevékenységi és fejlesztési lehetőségei.

Önkiszolgálás:

A gyermekek életkori sajátosságaiból adódóan az önkiszolgáló munka kapja a legnagyobb hangsúlyt. A 3-4 évesek még segítséget igényelnek, de a lehető legkorábban próbáljanak minden teendőt önállóan elvégezni.

Testápolás:

Belső késztetésként mossanak kezet étkezés előtt és után, WC - használat és minden olyan tevékenység után, amely ezt megköveteli (pl. rajzolás, mintázás, kézi munka, udvari játék) Mosdóhasználatkor figyeljenek környezetük rendjére, tisztaságára, a nagyobbak engedjék maguk elé a kisebbeket. Fogmosáskor figyeljenek a helyes eszközhasználatra, az alapos fogmosásra. A fogkrém osztása megbízásos feladat lehet. Külön figyelmeztetés nélkül használják a papír

zsebkendőt, figyelmeztessék egymást, ha szükséges. Mozgásos tevékenységek, udvari játék és felkelés után a fésülködés váljon belső késztetéssé. Az óvodai házirendben meghatározott higiéniai szokások betartásában, betartatásában kérjük a szülők segítségét.

Öltözködés:

Belső igényként, önállóan tartsák rendben levetett ruháikat, hajtogassák össze ágyneműjüket. Ügyeljenek külső megjelenésükre, ha melegük van, vagy fáznak önállóan oldják meg a problémát. Ha szükséges, a nagyobbak segítsenek a kisebbeknek, az ügyesebbek a rászorulóknak.

Étkezés:

A tízórai, az uzsonna és az ebéd a csoportszobában történik. A gyermekek életkoruktól, eltérő fejlődési ütemüktől függően több-kevesebb önállósággal terítsenek, végezzék önkiszolgáló munkájukat. Egyéni fejlettségtől függ önállóságuknak mértéke (edényhordás, étel szedése a tálból, folyadék öntése a pohárba, maradék visszaöntése a tálba stb.).

A 3-4 évesek segítséggel, vagy önállóan viszik az étkezés eszközeit az asztalhoz. A tízórait és uzsonnát önállóan veszik el az asztalukon elhelyezett kosárból. A főtt ételeket a felnőttek szedik a gyermekek tányérjába.

Az óvodáskor közepén járó gyermekek egyéni fejlettségükhöz igazodva egyre önállóbban végzik az étkezési teendőket.

Az 5-6-7 évesek már mindent önállóan végeznek. Maguk hordják az edényeket, szednek ételt a tálból, folyadékot öntenek, visszaöntik a maradékot.

A gyerekek kulturáltan étkezzenek és társaikat is figyelmeztessék erre.

Közösségért végzett munkajellegű tevékenységek:

Az óvodáskor közepén, és végén naponta egy-egy közösségért végzett tevékenységre felelősök választásával fejlesztjük a gyermekek feladattudatát, kötelességtudatát, a felelősségérzetét, az esztétikai érzéket és lehetőséget ad a másokról való gondoskodás örömének átélésére.

Többek között:

- csoportszoba rend felelős
- öltöző felelős
- mosdó felelős

Alkaiomszerű munkák:

Az alkaiomszerű munkák segítik a gyermekek feladattudatának, emlékezetének fejlődését, időérzékének kialakulását. A közösen végzett munka, erősíti a közösségi érzést, alakítja az érzelmeket és az empátiás készséget. A kisebbeknek és a rászorulóknak való segítségnyújtás nem csupán munkatevékenység, hanem az emberi humánium, az odafigyelés, a szeretet, a különbözőség elfogadásának lehetősége.

- Témakörökhöz kapcsolódó gyűjtőmunkák
- Ünnepekre való készülődés
- Csoportszoba díszítése
- Üzenetek továbbítása
- Alkalmi megbízatások

Környezet-, növény- és állatgondozás:

A munka jellegű tevékenységek között minden csoportban helyet kap a környezet-, növény- és állatgondozás.

- Szobanövények ápolása.
- Kerti növények gondozása (veteményezés, locsolás, kapálás, gereblyezés, madárbarát kert, bogárszálló stb.).
- A folyamatos állat- és madárvédelem (pl. téli madáretetés, madáritatás, a kis állatok, bogarak, rovarok védelme).
- Az óvoda udvarának és környékének tisztán tartása (sepregetés, gereblyezés, szemétyűjtés, falevél gyűjtése, komposztálása).
- A Zöld Vár Program által meghatározott munka jellegű tevékenységek végzése.

Eszközök:

- a gyermekek saját, személyes felszerelése (törölköző, fogkefe, fogmosó pohár, fésű, hajkefe, iratgyűjtő dosszié, ruhazsák),
- csoportonként ruhakefe, ruhaszáritó,
- csoportonként két váltás textilterítő,
- asztalonként szalvétatartó, szalvétagyűjtő tál (kis szemetes kuka),
- csoportonként asztaltörlő csoportszobában zárt kancsó, poharak tálcán papír zsebkendő tartó,
- szemétyűjtő,
- kötény,
- a gyermekek méretéhez igazodó seprű, lapát,
- locsoló kanna,
- gyermekméretű ásó, gereblye, kapa,

- udvari seprű, lapát,
- kosár, vödör, locsoló,
- zöldhulladék gyűjtő kosár vagy zsák.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Az önkiszolgáló munkák terén a gyermekek eltérő fejlődési ütemükhöz mérten önállóak, segítséget kérnek, ha szükséges.
- Örömmel vállalkoznak alkalmi megbízatások teljesítésére.
- A vállalt, illetve rájuk bízott munkát pontosan, felelősségteljesen elvégzik.
- A gyermekcsoport mindennapi életével kapcsolatos munkáiban részt vesznek, önként vállalnak feladatokat.
- Képesek az együttműködésre a közösségben.
- Ismerik saját képességeik határait.

VI.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Céljaink:

- A gyermekek örömmel vegyenek részt a nap folyamán adódó spontán kialakult és általunk kezdeményezett tevékenységekben.
- A gyermekek azon személyiségvonásainak alakítása, melynek birtokában örömteli számukra a tanulás.
- Megismerő vágyuknak és modellkövető tanulásuknak kielégítése által fejlődjön egész személyiségük.
- Rendelkezzenek a gyermekek elemi ismeretekkel.
- Utánzásos, spontán és célirányosan szervezett sokféle tevékenységben a gyermekek megismerési vágyának, tanulási igényének kielégítése.
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Feladataink:

- A tapasztalatszerzés során a szándékos figyelem kialakítása, a figyelem tartalmának, terjedelmének fokozatos növelése.
- A gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- Annak elősegítése, hogy az önkéntelen bevésés és felidézés mellett jelenjen meg a szándékos bevésés és felidézés, a cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás, valamint alapjaiban az elemi fogalmi gondolkodás is.

- Térészlelésük, motoros, kommunikációs, érzelmi, szociális és értelmi képességeiknek fejlesztése, mely alkalmassá teszi a gyermekeket az iskolai élet megkezdéséhez.
- Kognitív képességek fejlesztése az iskolaérettség kritériumait figyelembe véve.
- A gyermekek kutató, felfedező kíváncsiságának fenntartása.
- Játékos tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.
- A gyermekek eltérő fejlődési ütemének, egyedi személyiségvonásainak és egyéni szükségleteinek figyelembevétele.
- Problémahelyzetek teremtése és ezek változatos megoldásának segítése.

Alapelveink:

- Az óvodai tanulás cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre épüljön.
- Fontos a gyermekekkel kialakított kedvező érzelmi kapcsolat, a tanulást elősegítő optimális légkör.
- Az aktualitást és a gyermekek eltérő fejlődési ütemét szem előtt tartva tervezzük és valósítjuk meg a kognitív képességek fejlesztését.
- A valódi tudás az, amit a gyermekek maguk fejtenek meg, cselekvésen keresztül sajátítanak el, majd képesek alkalmazni képességeik, készségeik által. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jussanak, élményeket éljenek át és természetes kíváncsiságukat kielégítsék. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

- Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, jól elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak. A nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébren tartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása, fenntartása. Elengedhetetlen feltétel a pedagógiai módszertani kultúránk megújítása, melynek lehetséges eszköze a probléma központú ismeretátadás vagy a cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés, a felfedezettő tanítás - tanulás, a megértésen és a tevékenységen alapuló fejlesztés.
- Az ismeretek tapasztalati úton történő megszervezéséhez segítjük hozzá a gyermekeket. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermekek a játékon, művészeteken, alkotómunkán, saját tevékenységükön keresztül szerezhessék meg azokat az élményeket, amelyek felkeltik, és ébren tartják bennük a vágyat a külső világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére.
- Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Ennek alapja, hogy a gyermekek érdeklődésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot tartalmazó tevékenységrendszer.

VI.2.1. Tevékenységekhez kapcsolódó módszerek, eszközök,

munkaformák

Módszerek, eljárások:

- Motiválás
- Bemutató
- Magyarázat
- Beszélgetés
- Megfigyelés
- Elmesélés
- Gyakorlás
- Dicséret, buzdítás, elismerés
- Ellenőrzés
- Értékelés
- Egyéni visszajelzés, pozitív megerősítés
- Bábjátékok, tanmesék
- Szituációs játékok
- Elemzés
- Összegzés
- Ismétlés
- Segítségnyújtás
- Összehasonlítás, párosítás, különbségtétel, csoportosítás, halmazképzés

- Gyűjtögetés
- Vizsgálódás
- Kíváncsiság
- A gondolkodás fejlesztésére irányuló kérdés
- Figyelem felhívó kérdés
- Összehasonlítást eredményező kérdés
- Tisztázást kívánó kérdés
- Segítő kérdés
- Bátorító megjegyzés
- Késleltetés
- Kivárás
- Próbálkozás
- Tévedések lehetőségének biztosítása
- Problémahelyzet teremtés
- Ráhangolódás
- Bevonás
- Fejlesztő, támogató értékelés
- Érvelés
- Közvetlen tapasztalatszerzésre irányuló szemléltetés, bemutatás
- Cselekedtetés
- Minél több érzékszervre ható érzékeltetés
- Motiváló, bátorító, személyre szabott pozitív értékelés

A módszerek a tanulási folyamatban kapcsolódjanak, segítsék egymást, s ne önállóan jelenjenek meg. Az érzékeltetés a 3-4 éves korosztálynál minél több érzékszervre hasson, komplex, összetett legyen. Az 5-6 éveseknél gyakrabban és hatásosabban alkalmazzuk a beszélgetést, mint módszert. A gyermekek személyiségének fejlesztése annál eredményesebb, minél több érzékszervet foglalkoztatunk.

Kérdésre ösztönözzük a gyermekeket. Változásaiban, fejlődésében láttatjuk meg a dolgokat.

Eszközök:

- IKT - eszközök,
- Környező valóság, természetes környezet,
- Valóságos tárgyak, élőlények,
- Makettek,
- Esztétikus, ízlésformáló képek,
- Játékeszközök,
- Játékos feladatok,
- Saját készítésű eszközök,
- Montessori eszközök

A valóságról szerzett tapasztalatok alkalmazásához készített környezeti játékok képei, rajzai, makettjei élethűek, színesek, nem tartalmaznak mesés elemeket.

Előnyben részesítjük a természetes alapanyagú, egyszerű, ízléses, de ismeretek, tapasztalatok megszerzésére alkalmas eszközök készítését, használatát.

A matematikai játékokhoz felhasznált formák változatosak, színesek. Követelmény, hogy az eszközök ne csak az ismeretek, tapasztalatok megszerzését, alkalmazását szolgálják, hanem a gyermekek esztétikai érzékét is fejlesszék. Egyéni fejlettséghez mérten a foglalkozásokhoz saját készítésű eszközöket adunk.

Munkaformák:

- Egyéni
- Mikro csoportos
- Páros
- Csoportos

Csoportos és páros munkaforma alkalmazása esetenként indokolt, például közös rajz, festés, éneklés, mesehallgatás, mozgás.

Az individualizált munkával lehetséges a gyermekek eltérő fejlődési ütemének maximális figyelembe vétele az eredményesség érdekében. Ez adja az igazi egyéni fejlesztés alapját. A fejlesztés az egyéni elsajátítási folyamathoz, tempóhoz igazodik.

A gyermekek, amennyiben önállóan végzik feladatukat, rendelkezniük kell az egyéni feladatvégzéshez szükséges tulajdonságokkal (türelem, feladattudat,

feladattartás, kitartás, önfegyelem, eszközhasználat, stb.). Ha nem képesek önálló feladatmegoldásra, az óvodapedagógus segítsége elengedhetetlen.

A tanulás feltétele:

- A gyermek cselekvő aktivitása,
- Közvetlen, több érzékszervet foglalkoztató tapasztalás,
- A felfedezés lehetőségének biztosítása,
- Kreativitás.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos minta - és modellkövetéses magatartás - és viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.
- Kísérlet

A témák feldolgozásának mélységét a tanulásban résztvevő gyermekek egyéni fejlettsége határozza meg.

A gyermekek öntevékenyen vesznek részt a tanulásban. A folyamatos, egymásra épülő, fokozatosan gazdagodó, koncentrikusan bővülő tapasztalatszerzés

eredményeként fedezik fel lépésről lépésre az oksági viszonyokat, összefüggéseket. Képesek az azonosságok, különbözőségek meglátására, általánosításra, konkretizálásra és adott vagy választott szempont szerinti osztályozásra. A problémamegoldó tevékenység szerves része a párbeszéd. A problémafelvetéseinket követi a gyermeki megnyilvánulás: rácsodálkozás, hitetlenkedés, hirtelen felismerést követő felkiáltás.

A feladatmegoldás során a gyermekek tevékenységét, gondolkodását gyakran kísérik félhangos beszéddel. Értékelés során ismét párbeszéd alakul ki, pozitívan, motiválóan értékelünk, a gyermekek, hangot adnak érzéseiknek. A kérdéseinket a feldolgozandó anyag logikai sorrendjéhez igazítjuk, a gyermekek tapasztalataihoz, előzetes ismereteihez, értelmi szintjükhöz, a következő fejlődési szint elérését célzó feladathoz. Természetesnek vesszük, hogy a gyermekek megállapításaikkal, kérdéseikkel megállítják a szervezett tevékenység logikai menetét.

Úgy alakítjuk ki, hogy komplexen kapcsolódjon hozzá az ének, zene, énekes játék, néptánc és a mese-vers anyag, a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka technikája és a mozgás.

A témakör anyagát hetekre bontjuk úgy, hogy feldolgozásuk kövesse a tapasztalatszerzés és világlátás általános elveit, az általánostól kiindulva a részeken át vissza az egészig.

Az egyéni tanulás pozitívumai:

- Minden gyermek számára biztosítja az eredményes tanulás lehetőségét.
- Az erőfeszítés árán elért siker kapcsolódik a tanuláshoz, ami fokozza a teljesítményt.

- Pozitív attitűdváltozást eredményez a gyermekeknek önmagukhoz és a tanuláshoz való viszonyukban (önértékelés).
- Gyarapodik tudásuk, előző fejlettségi szintjükhöz képest előrelépés, fejlődés történik.
- Egyéni bánásmódra, figyelemre alapozva pozitívan alakul a gyermek - óvodapedagógus viszony.

A hatékony képességfejlesztés kritériumai:

Az egyéni képességfejlesztés individualizált formája akkor hatékony a pedagógiai programban, ha:

- A meleg, szeretetet sugárzó, családi légkörű óvodai nevelés biztosított a gyermekek számára.
- A megismerő képesség fejlesztése természetes közegben szerzett tapasztalatokra épül.
- A fejlesztendő részképességeknek megfelelő tevékenységeket szervezünk. A fejlesztés folyamatos ellenőrzés, mérés mellett valósítható meg.
- A gyakoroltatás játékos, hosszantartó, folyamatos, egymásra épül, fokozatosan nehezedik.
- A mérések eredményei alapján tudjuk, hogy milyen előzetes tapasztalatokkal, ismeretekkel, magatartási jellemzőkkel rendelkeznek a gyermekek, mely területeken fejlettebbek, hol vannak lemaradásaik, azaz milyenek a képességszintjeik. Figyelünk arra, hogy a differenciálás ne legyen hátrányos megkülönböztetés számukra.
- Minden gyermek egyéni ütemben haladhat, önállóan tevékenykedhet.
- A feladat önálló gondolkodásra készíttet, nem csak analóg megoldásra.

- Önként, öntevékenyen, aktívan vesznek részt a folyamatban, mert a fejlődés gyorsabb, eredményesebb, ha egybeesik a gyermekek tevékenységvágyával.
- Belső indítékra (érdeklődés, kíváncsiság, tudásvágy) épülő motiváció készíti a gyermekeket a tevékenységre, pozitív viszony alakul ki bennük a tevékenységek iránt.
- A külső motiváció ritka, de megjelenik, ha szükségessé válik. Ez elsősorban a tanulás megkezdésére irányuljon.
- A külső készítés helyét fokozatosan átveszi a belső motiváltság, melyet kivált az érdekes, vonzó játékokra épülő tanulás, felkeltve a gyermekek kíváncsiságát, tevékenység- és tudásvágyát, a szabályjáték sikeres, eredményes megoldási vágyát, a játék, a tanulás örömét.
- A tanulásban az egyénre tervezett, játékos feladat erőfeszítés árán, de eredményesen megoldható.
- A feladatok végzése közben szükség szerinti segítséget kapnak a gyermekek. Figyelemmel kísérjük külön-külön minden gyermek tevékenységét, meghagyva nekik a hibázás, tévedés, próbálkozás, korrigálás jogát. Segítségünk nem a gyermekek helyetti feladatmegoldást, hanem közös gondolkodást eredményezi, így erőfeszítéseik árán jutnak sikerhez a gyermekek, megtanulnak kitartóan dolgozni, a nehézségek nem meghátrálásra, hanem újra és újra próbálkozásra ösztönzik őket.
- Az értékelésünk mindig ösztönző, reális pozitívumokra épülő, nem elítélő, elmarasztaló, megbélyegző, megszégyenítő.
- Értékelésünkben hangsúlyt fektetünk arra, ami jó, lehetőséget adunk a hibák kijavítására.

- Kialakul olyan tanulási légkör, melyben feloldódnak a szorongások, természetes a gyermekek megnyilatkozása (az SNI gyermekek is), amelyet szeretet, egymás elfogadása, emocionális biztonság jellemez.
- Mindenkit meghallgatunk, mindenkinek válaszolunk, nem kerül senki hátrányos helyzetbe.
- A gyermekek megtanulnak önállóan dolgozni, kialakul a szükséges önfegyelmező, betartják a tevékenységekhez kapcsolódó szabály- és szokásrendszert.
- A gyermekek - óvodapedagógus, ill. gyermek és gyermek között is oldott, de a tevékenységekre koncentráció interaktív, kommunikatív viszony alakul ki.
- Óvatosan, szabályosan, biztonságosan használják az eszközöket, eszközhasználatuk biztossá válik.

VI.3. Differenciálás

*„ Nincs két egyforma gyémánt,
Mindegyikben más a szépség.
Nincs két egyforma gyermek,
Mindegyikben más az érték.”*

(Herakleitosz)

Célunk:

A gyermeki személyiségfejlődés érzékenységi szakaszaihoz igazodó, választás szabadságát biztosító egyéni fejlesztési eljárások beépítése a nevelési folyamatba. A differenciálás egy bizonyos pedagógiai szemlélet. Jelent egyfajta érzékenységet a gyermekek különbözősége iránt, és jelent egyfajta bánásmódot is, amellyel odafordulunk, viszonyulunk a gyermek másságához, s ennek érdekében fejlesztésükhöz a legmegfelelőbb pedagógiai módszereket választjuk ki. A differenciált, egyéni bánásmódra nagyon sok lehetőséget nyújtanak azok a tevékenységek, melyeket nap, mint nap végzünk. A differenciálás a gyermek szempontjából a döntés és a választás lehetőségét jelenti.

Feladataink:

- Tudatos tervezés:
- A gyermeki fejlődés folyamatos nyomon követésének eredményét hármas differenciálási szintbe soroljuk. (I. Lassabban haladó, II. jól haladó, III: gyorsabban haladó) Tervezésünk során a választott feladatok módszerek, eljárások ezekhez igazodóak.
- Differenciált eszközök:
- Az egyes tevékenységformákhoz többféle mozgás és alkalmazásformát biztosító eszköz és alapanyag, egyidejű elérhetőségének folyamatos biztosítása a gyermekek számára.
- Pedagógiai attitűd és tudás:
- A gyermeki személyiség sokfélesége, a személyiségstruktúra eltérő fejlettsége a kisgyermekkorai személyiségfejlődés folyamán, természetes módon, eltérő ütemben alakul.
- Óvodai nevelési eljárásaink hatékonyságának alapja, hogy támogatjuk ezt a sajátos fejlődési ütemet:
- Ismerjük a gyermekek adottságait, kulcskompetenciáit, fejlettségük mutatóit, személyiségük jellemzőit, érdeklődési körüket, ismereteik körét.

- Igazodunk a gyermeki személyiség sokféleségéhez, valamint mindig egyedi és eltérő a nevelésünk, a módszereink és az elvárásaink rendszere.
- Pedagógiai érzékenységgel fordulunk a gyermekek különbözősége felé.

Differenciálás lehetőségei:

- Az óvodai élet időkereteivel,
- Célokkal,
- A célok által meghatározott feladatokkal,
- Módszerekkel,
- Eszközökkel,
- Elsajátítás idejével,
- Elsajátítás tempójával,
- Egyéni bánásmóddal,
- Munkaformával,
- Pozitív visszajelzésekkel,
- Képességek fejlesztésében,
- Tartalom feldolgozásában,
- Tevékenységek megszervezésében,
- Technikai megoldásokban.

A tanulás szervezeti formái:

Téma tervekben történő tanulásszervezés

Alapelveink:

- Teljes tevékenység rendszerrel történjen /magatartás és cselekvés/.
- A pedagógiai hatás az egész gyermeki személyiségre hasson.
- Az önmegvalósítás lehetőségét kínálja.

➤ Humanisztikus gyermekszemlélet érvényesüljön.

A tanulás óvodás korban elsősorban játékos cselekvésben megy végbe. Az eredményes tanulás alapja a megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolódása. A 3-4 éveseknél a cselekvések, tevékenységek bemutatása, 5 év körül a bemutatás és magyarázat együttesen, míg később már a magyarázat is hatékonyan ösztönöz tevékenységre, tanulást eredményezve.

Az óvodáskorúak tevékenységeiben jelentős szerepet kap a modellkövetés, utánzás és a belátásos tanulás. Ez fokozza a felnőttek felelősségét, hisz minden megnyilvánulásunk minta a gyermekek számára.

A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A valóságos kommunikációs helyzetek- az anyanyelvi nevelés során történő beszélgetés, kérdezés, spontán közlés, elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét. A spontán ismeretszerzés mellett szükség van az általunk rendszeresen szervezett tervszerű tanulásra is.

A tanulás szervezéséhez, a gyermekek érdeklődésének felkeltéséhez semmilyen mesterséges motiváció nem szükséges. Arra törekszünk, hogy maga a tevékenység vonzza a gyermekeket, a tanulás öröme, élménye, sikere motiválja őket, nem valamilyen külső felhívó inger.

VI.4. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

VI.4.1. Mérések, megfigyelések rendszere

A nevelés alapja a megismerés. A hatékony és tudatos tervezés elengedhetetlen feltétele a folyamatos és rendszeres időközönként történő mérés-értékelés.

Óvodánkban a gyermekek mérése, fejlődésének nyomon követése két különböző mérőanyaggal történik:

VI.4.1.1. DIFER mérőanyag

A mérés gyakorisága:

3-4 éves korban nem alkalmazzuk.

5-6 éves korban: évente kétszer, a nevelési év október 15.-ig és április 30.-ig.

A DIFER mérőanyag feltérképezi az írásmozgás-koordináció fejlettségét, amely az íráskészség elsajátításának előfeltétele. Megvilágítja a beszédhanghallást, amelynek fejlettsége az olvasási készséget határozza meg, a relációs szókinccs fejlettségét, amely a nyelvi információk vételéhez szükséges. Vizsgálja a matematikatanuláshoz elengedhetetlen elemi számolási készséget, valamint a tapasztalati következtetést és a tapasztalati összefüggés-kezelést, mely a kritikus tanulás feltétele. Méri továbbá a beilleszkedéshez, együttéléshez szükséges elemi szociális készségek szintjét.

A DIFER mérést minden 5-6 éves gyermekkel elvégezzük, melynek eredményét a gyermekek egyéni fejlődési naplójában rögzítünk.

VI.4.1.2. OVISZOLGA (egyéni nyomon követő számítógépes programrendszer):

3-4 éves korban évente kétszer: bemeneti mérés-értékelés a befogadási időszakot követően október 30.-ig, és április 30.-ig.

4-5-6-7 éves korban folyamatmérés évente kétszer: nevelési évenként szeptember 30.-ig, és április 30.-ig.

Az OVISZOLGA mérési rendszerrel a testi (fizikai), értelmi, és a gyermekek szociális fejlettségét vizsgáljuk. A mérések számszerűsített értékeit összesítő táblázatban rögzítjük és a csoportnaplóban dokumentáljuk.

A gyermekekről készült „Szöveges értékelést”, az „Egyéni fejlesztési tervet”, s az ennek megfelelő „Fejlesztő játékok”-ra adott javaslatokat dokumentáljuk a gyermekek személyi anyagában, az egyéni fejlődési naplóban. A „Szöveges értékelést” ismertetjük a szülővel, gondviselővel a törvényi előírásoknak megfelelően.

VI.5. Dokumentálási feladatok

VI. 5. 1. Nevelési terv

A Helyi Pedagógiai Programhoz, az intézmény éves munkatervéhez igazodva készítjük el a csoportok nevelési terveit, nevelési évenként féléves ciklusokra bontottan.

- szeptember 1.-től január 31.-ig
- február 1.-től május 31.-ig a csoport, a gyermekek fejlettségét figyelembe véve.

A nevelési terveket a féléves ciklusok végén értékeljük (jan.31.-ig, és máj. 31.-ig)

A nevelési terv minden részterületén tükröződik, hogy az adott csoportban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése hogyan, milyen formában, milyen módszerekkel történik.

A nevelési terv területeit a következő bontásokban végezzük:

- egészséges életmód alakítása,
- érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- játék
- munka jellegű tevékenységek szervezése, irányítása
- tevékenységekben megvalósuló tanulás
- baleset-proaktív tevékenységek, szabályok

A tanulási folyamat tervezése témákra, ill. a témákat hetekre bontva történik.

A heti tervezés azért fontos, hogy a spontán helyzetekhez, a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez igazodhassunk. Rugalmasan, egymásra épülnek a feladatok, figyelembe véve az előző hét eredményeit. A külső világ tevékeny megismerése heti anyagához részletesen lebontva rendeljük a megismerő tevékenységhez kapcsolódó játékokat, matematikai tartalmakat, az ének-zene, énekes játék, gyermektánc anyagát, a hozzá kapcsolódó képességfejlesztő feladatokat, a rajzolás, mintázás, kézi munka technikáit, a kapcsolódó munkákat és illemszabályokat, valamint a mindennapos testnevelést.

Minden SNI, BTMN, HHH gyermeknek éves tervet készítünk minden nevelési év elején, (09.15-ig), majd az általunk kidolgozott részletes fejlesztési tervek alapján napi rendszerességgel végezzük a gyermekek egyéni fejlesztését.

A Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, valamint a Nevelési Tanácsadó által kiállított szakvéleménnyel rendelkező gyermekek fejlesztésének egyik

legfontosabb irányelve a szakvéleményben megfogalmazott javaslatok. Erre épülnek a fejlesztési tervek, azok megvalósítása.

Minden gyermek rendelkezik egyéni fejlődési naplóval, mely tartalmazza a gyermekek anamnéziséét, az SNI, BTMN, HHH gyermeknek szóló tervezést, megvalósítást, értékelést.

Az óvodáskor végére elérendő fejlettségi szintet az iskolaérettség mutatói határozzák meg. Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek mindegyike egyformán fontos a sikeres iskolakezdéshez.

Célunk, hogy az összehangolt családi és óvodai nevelés eredményeként a gyermekek többsége óvodáskor végére érje el az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

VII. AZ ÓVODA EGYÉB FELADATAI

VII.1..Gyermekvédelmi feladatok:

Céljaink:

- Megelőző, segítő tevékenység szervezése a veszélyeztetett, HH és HHH gyermekek esetében.
- Az óvoda és a családsegítő intézmények hatékony együttműködése.

Feladataink:

- Mindannyiunk számára ismertek legyenek a gyermekvédelmi törvény alapelvei.
- A szociálisan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek közösségi életre való felkészítésének biztosítása.
- Meg kell találnunk azokat a legcélravezetőbb módszereket, amelyek a kölcsönös együttműködés során a gyermekek egészséges fejlődését biztosítják.
- A negatív családi és környezeti hatások kompenzálása az óvodai élet tevékenységein keresztül.
- A családok bevonása az óvoda programjaiba a hatékony együttműködés érdekében.
- A rendszeres óvodába járásra való odafigyelés, hiányzások minimalizálása.

Az óvoda feladatai

Az óvodai intézmény vezetője és az óvodában dolgozók közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében.

Az óvodavezető felel a gyermekvédelmi munka megszervezéséért és ellátásáért.

A nevelőtestület minden tagjának feladata a gyermekvédelemmel kapcsolatos munka elősegítése:

- Elősegíteni a veszélyeztetett, HH és HHH gyermekek mielőbbi óvodába kerülését.
- Beóvodázási-gyermekvédelmi felelősök kijelölése.
- A problémákat, a hátrányos helyzetek okozta tüneteket, az okokat lényeges felismerni, ha szükséges, szakember segítségét kérni.
- Rendszeres családlátogatások végzése.
- A családok szociális és anyagi helyzetének figyelembevételével, a különböző támogatásokhoz való hozzájutás elősegítése.
- Az új és pályakezdő óvónők részére, a gyermekvédelmi munkához segítségnyújtás megszervezése.
- Az óvodavezető együttműködik a gyermekjóléti és családsegítő intézményekkel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó, feladatot ellátó más személyekkel, intézménnyel és hatóságokkal.
- Szükség esetén esetmegbeszéléseken való részvétel.
- Az óvoda vezetője a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását rendszeresen figyeli, és azt a dolgozók tudomására hozza.

- Az óvodavezető fontos feladata, hogy segítse és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.
- Ha a gyermekek veszélyeztetettségének megakadályozása érdekében tett óvodai intézkedési lehetőségek kimerültek, felveszi a kapcsolatot az illetékes szervekkel. Intézkedést kér azoktól a szakemberektől, akik illetékesek a gyermek problémáinak megoldásában.

A gyermekvédelmi felelős feladatai az óvodában

A homoki székhelyen igen magas a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek száma, ezért kiemelten foglalkozunk a gyermekvédelmi feladatok ellátásával. A hátrányos, ill. veszélyeztetett helyzet okai között a munkanélküliség, alkoholizmus, minimális jövedelem, a felelőtlen életvitel, az alacsony iskolázottsági szint, a nevelés hiányosságai, az erkölcstelen és bűnöző családi környezet, rossz lakásviszonyok szerepelnek.

A gyermekvédelmi felelős az óvónők tapasztalatai alapján kigyűjti azoknak a gyermekeknek a nevét, adatait, akik hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetű családban élnek.

- A gyermekvédelmi felelős folyamatosan kapcsolatot tart a családsegítő intézményekkel, és a kapcsolattartás során felmerülő feladatokat ellátja.
- A gyermekvédelmi felelős visszajelez a családsegítő intézménynek azokról a családokról, akik beíratják gyermeküket az óvodába.
- A gyermekvédelmi felelős írásban jelzi, hogy a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű családok közül kik vették igénybe az óvodai ellátást.

- A családgondozó és a gyermekvédelmi felelős együtt látogatják meg a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű családokat.
- A gyermekvédelmi felelős elkészíti a nyilvántartást és összegzi tapasztalatait.
 - A nyilvántartásba vett családokat a gyermekvédelmi felelős az óvónővel együtt látogatja.
 - A veszélyeztetettségi adatlapokat kiállítja, havonta lejegyzi tapasztalatait, s vezeti a nyilvántartást.
 - Elkészíti a szükséges környezettanulmányt.
 - Javaslatot tesz az óvónőn keresztül az óvodán kívüli és belüli segízésre.
 - Felhívja a szülők figyelmét a gyermek fejlődésének sajátosságaira.
 - Fejlesztő, felzárkóztató óvodai programokat szervez.
 - Javaslatot tesz az egészségügyi ellátás igénybevételére, gyermek - ideggondozói, és gyermek - pszichiátriai vizsgálatra.
- Szülők kérelmére vagy beleegyezésével eljárás folyamatát.
 - Tevékenységével elősegíti a rendszeres óvodába járást
 - Figyelemmel kíséri a roma és állami gondozott gyermekeket, kapcsolatot tart a gyámügyi szervekkel és a gyermekjóléti, családsegítő intézményekkel.
 - Javaslatot tesz az óvónőkkel közösen a Nevelési Tanácsadóba utalásról.

- Súlyos veszélyeztetés esetén (bűncselekmény, abúzus) közvetlenül hatósági eljárást kezdeményez.
- Amennyiben pedagógiai eszközökkel nem sikerül a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, szükséges a gyermekjóléti és családsegítő intézmények felé jelzéssel élni a közös problémamegoldás érdekében.

A gyermekvédelmi felelős együttműködése a családokkal

Az óvoda a problémamegelőző gyermekvédelem egyik első, legfontosabb „jelzőintézménye”, ahol a gyermekek a nap jelentős részét töltik. A családok számára a korábban kialakított megfelelő kapcsolat révén, krízis esetén történő együttműködés, segítség könnyebben biztosítható, mert a jelzőintézmény elérhető, segítőkész, a környezetével folyamatosan kapcsolatot tart. A gyermekvédelmi felelős felderíti a gyermekeket veszélyeztető okokat. Alapfeltétel, hogy ismerje a gyermekek személyiségét, családi hátterét, környezetét, baráti és kortársi kapcsolataikat. Pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására.

A gyermekvédelmi felelős együttműködése a jelzőrendszeri tagokkal

A jelzőrendszeri tagok esetében a hatékony együttműködésnek ad keretet, az információkat kicseréli, feladatokat szétosztó esetmegbeszéléseken vesz részt, mely a jelzőrendszerben nevesített szakemberek bevonásával történik. A családok érdekében együttműködésre kell törekedni a társszakmák, a gyermekvédelemben érintettek képviselőivel. Részvételükkel esetmegbeszélő csoportot vagy esetkezelési konferenciát kell szervezni.

Esetmegbeszélés formái:

- Aktuális probléma - megbeszélő csoport az érintett szakemberek összehívásával, a konkrét esetekhez kapcsolódóan (szükség szerint).
- Tisztázó megbeszélések a különböző szakmák képviselőivel, külön-külön (szükség szerint).
- Általános megbeszélés a jelzőrendszerbe tartozó szakmák egy - egy képviselőjének részvételével (szükség szerint).
- Speciális esetmegbeszélő forma a tanácskozás, mely a település gyermekvédelmi helyzetét értékeli és koncepciót alakít ki. (szükség szerint).

A gyermekjóléti és családsegítő intézményekkel való együttműködésünk lényege, hogy a segítség akkor érkezzon, amikor a problémák még kezelhetőek, megoldhatóak. Ezen kívül fontos a szemléletformálás, társadalmi tolerancia befolyásolása, alakítása.

Az óvónők gyermekvédelmi feladatai

Már az óvodai felvétel előtt a védőnővel megbeszéljük a családban tapasztalt nevelési, gondozási problémákat. E jelzések alapján a nevelési év elejétől fokozottabban figyelemmel kísérjük ezeknek a gyermekeknek a beilleszkedését, próbálunk a szülőkkel is kontaktust kialakítani. A családsegítő intézményekkel megalakulásuk óta folyamatos a kapcsolattartás és az információcsere.

Ezen családoknál nyomon követjük a védelembe vett gyermekek helyzetének alakulását, és a családgondozóval közös látogatásokat teszünk, ellenőrizzük a család életvitelét. A szülőknek felvilágosítást adunk a gyermekjóléti alapellátásról, az igényelhető támogatási formákról. Tájékoztatjuk őket jogaikról és kötelességeikről.

Kiemelt feladat a gyermekek eltérő szociokulturális környezetéből adódó hátrányok kimutatható csökkentése speciális fejlesztéssel, hátránykompenzációval. Környezettanulmányok, családlátogatások tapasztalatai által családok kiszűrése, valamint az érintett gyermekek számára speciális fejlesztés kidolgozása, megvalósítása.

A családok bevonása az óvodai élet egyes területeibe (nyílt napok, ünnepélyek stb.).

- Az óvodai beiratkozás előtt a körzetünkben lakó családoknál előzetes családlátogatás megvalósítása.
- Tapasztalatainkról tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelőst.
- Szükség szerint a gyermekvédelmi felelőssel közös látogatást teszünk a veszélyeztetett, HH és HHH családoknál.
- A csoportba járó veszélyeztetett, HH és HHH gyermekeket figyelemmel kísérjük, az esetleges változásokról, problémákról tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelőst.
- Fokozott érzékenységgel, toleranciával kezeljük ezeket a gyermekeket és figyeljük beilleszkedésüket a csoportba.
- Törekszünk a szülőkkel megfelelő kontaktust kialakítani.

A gyermekvédelmi munka sikerkritériumai:

- Az óvodáskor végére a gyermekek eléri az iskolai munkához, az iskolai élethez szükséges fejlettséget.
- Szociokulturális hátrányok csökkenése, a gyermeki - szülői sikeresség fokozódása, gyermekvédelmi célkitűzések megvalósulása.

- Sikeres átmenetek, töretlen egyéni fejlődési utak, jó szakmai párbeszéd és kapcsolatok.
- Naprakész információ a gyermekekről, az intézmények munkájáról.

VII.2. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Intézményünk az Alapító Okiratnak megfelelően ellátja sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek ellátását.

Az SNI gyermekek ellátásának meghatározó alapidokumentumai:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- 32/2012.(X. 8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Helyi Pedagógiai Program
- Az SNI gyermekek szakértői véleménye

Az SNI gyermekek nevelésének célja:

- A Helyi Pedagógiai Programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangja.
- A sajátos nevelést igénylő gyermekek egyénre szabott, differenciált fejlesztése a számukra megfelelő területeken.
- Az elvárások igazodjanak az adott gyermek fejlődésének üteméhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.

- az SNI gyermekek minden segítséget megkapjanak hátrányaik leküzdéséhez.
- A gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együtt működési képességek fejlesztése.

Feladatunk:

- A speciális szakemberekkel együttműködve a gyermekek egyéni fejlesztése a szakértői véleményben meghatározottak alapján. A speciális szakemberek közreműködése kiterjed a gyermekeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, munkájuk segítésére is.
- A gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése.
- Társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együttműködési képességek fejlesztése.

A speciális, fejlesztő tevékenység alapelvei:

- A gyermekek meglévő egyéni sajátosságaira, eltérő fejlődési ütemére építünk.
- Biztosítjuk a fokozatos, következetes és állandó fejlesztést.
- A gyermekeket nem terheljük túl.
- Sok közös élményt, pozitív megerősítést és derűs légkört biztosítunk.
- Figyelembe vesszük alapvető jogaikat és máságukat.
- Érvényesítjük az egyéni bánásmódot, kapcsolatainkban a türelem, tolerancia, az elfogadás érvényesül.
- Törekszünk a családokkal való szoros együttműködésre.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység céljai és feladatai:

- A fejlesztés céljait a szakértői véleményben megfogalmazott diagnózisra, valamint javaslatokra kell építeni.
- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása/helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Lehetőség szerint a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- A szükséges speciális eszközök használatának megtanítása, elfogadtatása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

VII.3. Feltételek az SNI gyermekek befogadásához, neveléséhez, fejlesztéséhez:

Személyi feltételek:

- A szakértői véleményekhez meghatározott speciális végzettségű szakemberek (külső segítők)
- Logopédus (külső segítő)
- Az óvoda alkalmazásában álló óvodapedagógusok:
 - fejlesztő pedagógus: 2 fő
 - bátorító nevelő: 1 fő
 - drámajáték: 2 fő
- Montessori szakpedagógus 1 fő

- Montessori tanfolyamot végzett óvodapedagógus 4 fő

Tárgyi feltételek:

- Fejlesztő szoba: 1 db,
- Megfelelő tér és eszköztár.

VII.4. Az SNI gyermekek fejlesztésének szervezeti keretei:

- Szegregált foglalkoztatás keretében megfelelő szakos gyógypedagógusokkal a szakértői véleményekben foglaltaknak megfelelően (óraszám, fejlesztési javaslatok)
- Dokumentáció: Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció egyéni fejlődési lap.
- Többségi foglalkoztatás keretében a szakértői véleményekben foglalt fejlesztési javaslatoknak megfelelően a csoportban történik, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok által.

A csoportnaplóban témák szerint egyéni fejlesztési tervezéssel, értékeléssel

Az SNI gyermekek egyéni fejlődési naplójában témák szerint egyéni fejlesztési tervezéssel, értékeléssel.

VII.5. A fejlesztő programok megvalósítása

Vannak gyerekek, akiknél már óvodáskorban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak. Ebben a korban kiemelkedő képességekre irányuló hajlamokról beszélhetünk.

A fejlesztések célja:

- A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.
- A kiemelkedő képességű gyermekek gondozása óvodai keretek között, csoportjukban és kiscsoportos csoportközi fejlesztő foglalkozásokon.
- Általános képességek megalapozása.
- A szülők bevonása az óvodai fejlesztő munkába.
- Színes, sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása.
- Az erős és gyenge oldal fejlesztése.
- Énkép erősítése.
- Élményszerző programok szervezése.
- Utánkövetés.

A fejlesztés feladatai:

- Fejlesztés mikro csoportban.
- Fejlesztés, gazdagítás csoportban.
- Fejlesztő műhelyekben csoportközi foglalkozások keretében.

A fejlesztés szervezeti keretei:

Csoportban:

- A napi tevékenységek differenciált tervezése.
- Általános és speciális képességek komplex fejlesztése.

- Szabad játék biztosítása.
- A tapasztalatszerzéshez sokféle lehetőség nyújtása.
- Kreativitás fejlesztése.
- Meleg, elfogadó légkörben énkép erősítése.

Dokumentáció: A csoportnaplóban tapasztalatok rögzítése (reflexió) a tématervek megvalósulása után.

Műhelyekben csoportközi szervezéssel:

- Óvodapedagógus ajánlására, a gyermekek egyéni képességei és érdeklődése alapján szerveződik.
- Programszerű, tervezett komplex fejlesztés megvalósítása.
- Speciális, kiemelkedő képességek kibontakozásának biztosítása.
- Elmélyülttevékenységre, felfedezésre, a kreativitás kibontakozására ad lehetőséget.

Dokumentáció:

- Fejlesztő program
- jelenléti ív (kik vettek részt aznap a tevékenységben), ➤ feljegyzés a gyermekek fejlődéséről.

VII.6. A kiemelkedő képességű gyermekek azonosításának célja óvodánkban

- Az óvodánkba járó kiemelkedő képességű gyermekek felfedezése.
- A kiemelkedő képességű gyermekek megfelelő fejlesztése érdekében a fejlesztendő területek azonosítása.

A kiemelkedő képességű gyermekek azonosításának feladatai:

- A család és az óvoda hatékony együttműködésének elősegítése.
- A kiemelkedő képességű gyermekek azonosítása kérdőívekkel (szülői, óvodapedagógusi kérdőívek).
- A kiemelkedő képességű gyermekek beválogatása az adott fejlesztő csoportba.

A kiemelkedő képességű gyermekek azonosításának módszerei:

- családlátogatások,
- fogadóórák,
- szülői értekezletek,
- kérdőívek szülőknek, óvodapedagógusoknak,
- megfigyelés,
- mérés, értékelés.

A fejlesztés megvalósításának módszerei:

- kompetenciafejlesztés
- differenciáló pedagógia
- bátorító pedagógia
- kooperatív technikák

Legfontosabb pedagógiai elveink a fejlesztés terén:

- Oldott légkör megteremtésével a gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltése, kielégítése.
- A gyermekek együttműködési készségének fejlesztése.
- Fontosnak tartjuk a kérdezés és a megismerés örömeinek megélését, a logikus és a kreatív gondolkodás együttes fejlesztését, a különböző információk közötti kapcsolatok kialakítását.

Együttműködés a családdal a fejlesztés területén:

A kiemelkedő képességű gyermekek felismerésének és gondozásának egyik kulcsfontosságú területe a család. A harmonikus családi légkör és az optimális otthoni környezet maximálisan hozzájárulhat a gyermeki képességek széleskörű kibontakozásához. A családból érkező gyermekek szokásrendszere, képességei, készségei alapul szolgálnak az óvodai fejlesztő tevékenységek megtervezéséhez, megvalósításához. A család és az óvodapedagógusok hatékony együttműködése nagyban hozzájárul a gyermek beazonosításához, valamint az adott képességek kibontakoztatásához.

Szülők bevonása a fejlesztésbe:

- A szülők hiteles tájékoztatása.
- A kiemelkedő képességű gyermekek szüleinek megnyerése.
- Tanácsadás, támogatás.
- A gyermek fejlődésének közös értékelése.
- Közös programok - igény szerint.
- Iskolaválasztás segítése.

VII.7. Fejlesztő Programjaink:

- „Csodavilág” (természetismeret)
- „Izgó-mozgók” (mozgás)
- „Ügyes kezű lurkók” (rajzolás, mintázás, kézi munka)
- „Zenemanók” (éneke-zene, énekes játék, gyermektánc)
- „Mintha birodalom” (drámajáték)

VIII.

Az óvoda kapcsolatrendszere

VIII.1. A család- óvoda kapcsolata - Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
- a gyermekek személyiségének megismerése,
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez

- a feladatok egységes értelmezése
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén:
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése.
- az együttműködés szabályainak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is
- a családok elköteleződésének támogatása
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
- megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot;
- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;
- hosszú távú együttműködések építeni az intézményekkel;
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel.

VIII.2. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok

Cél:

- A nevelési-oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok és azok ápolása.
- Az intézmény fenntartójával való együttműködés

Bölcsőde:

Az eddigi gyakorlatokhoz híven továbbra is szükségesnek tartjuk a kialakult jó kapcsolat ápolását. Nagy segítséget nyújt, ha a kisgyermeknevelő gondozóktól tájékoztatást kapunk az újonnan érkező gyermekek szokásairól, fejlettségéről. Az információk tudatában segíteni tudjuk a gyermekek óvodai beilleszkedését.

A kapcsolattartás formái:

- a leendő kiscsoportos óvodapedagógusok ellátogatnak a bölcsődébe és tájékozódnak, illetve tájékoztatást adnak a szülők számára az óvodáról
- a leendő kiscsoportosok ellátogatása kisgyermeknevelő gondozóikkal az óvodába
- közös szakmai tapasztalatcsere a kiscsoportosok beilleszkedését követően.

Általános iskola:

A törvényi változások, a tankötelezettség időpontjának megfelelő értelmezése és gyakorlata, az óvodai nevelés országos alapprogramjának megállapítása, mely szerint *„a gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik”,* a korábbi évek gyakorlatánál is fokozottabban indokolják a két intézmény típus együttműködését. Elsődlegesen azért érezzük ennek fontosságát, hogy a két intézmény megismerje egymás nevelési és oktatási koncepcióját, megkönnyítve ezzel a gyermekek intézményváltását. A szülők megfelelő tájékoztatása is kötelességünk. Lehetővé kell tennünk, hogy a gyermekek pozitív élményekkel találkozzanak az iskolai élettel

- Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK-ba)
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében
- Szülőkkal való kapcsolattartás, együttműködés
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása. Rendszeres tájékoztatása gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése farsang, karácsony, anyák napja,
- Intézményi önértékelés, eredményesség
- Intézményi önértékelés készítése
- Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban
- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése

- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása.

IX.

AZ ÓVODA ÜNNEPEI, PROGRAMJAI

- Szüretelés, gyümölcsszedés a családi kertekben.
- Őszi kirándulás.
- „Szüreti mulatság”.
- Rajzpályázatok.
- Állatok napja (október 4.).
- Egészség hét
- Családi nap.
- Mikulásvárás.
- Adventi készülődés.
- Karácsonyi előkészületek, karácsonyi ünnepség.
- Farsang.
- Víz világnapja (március 22.).
- „Zöld hét”- Föld napja (április 22.).
- Tiszavirág környezetismereti vetélkedő.
- Madarak és fák napja (május 10.).
- „Tótágas torna túra” Kunszentmárton.
- Sportnap az óvodában.
- Sportvetélkedő a város óvodáival (vándorkupa).
- Tavaszi kirándulás a tanköteles korú gyermekek számára.

- Anyák napja.
- Családi nap - év búcsúztató-kerti parti
- Évzáró ünnepség, ballagás.

X.

INGYENES SZOLGÁLTATÁSOK

- Logopédiai foglalkozások.
- Hittan az óvodában (a városban működő egyházközösségek szervezésével)
- Egészségügyi szolgáltatás a védőnő, a fogorvos és a gyermekorvos részvételével.
- Fejlesztő foglalkozások (SNI, BTMN)
- Egyéni felzárkóztatás (HHH)

XI.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Homoki Óvoda Pedagógiai Programját készítette és elfogadta az óvoda nevelőtestülete

Kelt: Tiszaföldvár, 2022.09.30.

Hollósi Róbert

A nevelőtestület nevében a munkaközösség vezető aláírása

A Homoki Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény szülői szervezete megismerte, véleményezte és javasolja annak elfogadását.

Kelt: Tiszaföldvár 2022.09.30.

Kovács Márta

A szülői szervezet nevében a Szülői Munkaközösség elnöke

A Homoki Óvoda Pedagógiai Programját jóváhagyta az óvoda vezetője

Kelt: Tiszaföldvár, 2022.09.30.

Jeceni Istváné

Óvodavezető aláírása

XII.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A helyi óvodai pedagógiai program érvényességi ideje:

2022. szeptember 30-tól visszavonásig

A helyi pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

- Jogszabályváltozás esetén.
- Amennyiben a fenntartó elrendeli.
- Amennyiben a Program megvalósulásának értékelése alkalmával nyert eredmény szükségessé teszi.
- Amennyiben a nevelőtestület egyharmada kéri.
- Ha a nevelőtestület új szakmai program vállalásáról dönt.
- Sikeres innováció eredményeinek beépítése esetén.

A helyi pedagógiai program nyilvánossága:

- Minden csoportban, valamint az óvodavezető irodájában megtalálható 1-1 példány

**XIII.
MELLÉKLETEK**

1. sz. melléklet

S.sz.	Eszközök, felszerelések	Mennyiség db.	Megjegyzés
HELYISÉGEK			
1.	Csoportszoba	6	
2.	Tornaszoba	1	
3.	Sportszertár	1	
4.	Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	1	
5.	Játszóudvar	2	
6.	Intézményvezetői iroda	1	
7.	Óvodatitkári iroda	1	
8.	Általános szertár/raktár	2	
9.	Helyiség szülők fogadására	1	
10.	Gyermeköltöző	3	
11.	Gyermekmosdó helyiség	3	
12.	Gyermek WC helyiség	5	
13.	Felnőtt öltöző	2	
14.	Felnőtt mosdó helyiség	3	
15.	Felnőtt WC helyiség	4	
16.	Mosó, vasaló helyiség	1	
17.	Felnőtt étkező	1	
18.	Melegítő konyha	1	benne tálaló, mosogató
19.	Karbantartó műhely	1	
20.	Ételhulladék tároló	1	
HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI			
	Gyermekágy/fektető tároló	4	

1.	Óvodai fektető	125	folyamatos csere, pótlás
2.	Gyermekszék	173	
3.	Gyermekasztal	38	
4.	Fényvédő függöny	28	
5.	Szőnyeg	7	
6.	Játéktartó szekrény	6	szekrénysor
7.	Könyvespolc	6	
8.	Élősarok	6	
9.	Textiltároló	2	
10.	Foglalkozási eszköztároló szekrény	6	
11.	Szeméttároló	11	
12.	Eszköz előkészítő asztal	7	
TORNASZOBA			
1.	Tornapad	6	
2.	Tornaszőnyeg	4	
3.	Bordásfal	7	
4.	Gimn. labda	1	
5.	Roll labda	1	
6.	Babzsák	22	
7.	Teniszlabda	6	
8.	Labda (10)	35	
9.	Labda (14)	31	
10.	Szivacs labda	11	
11.	Ugrókötéll	13	
12.	Zsámoly	5	

13.	Kosárpalánk	1	
14.	Kéz- és lábnyom	20	
15.	Body-roll készlet	1	
16.	Aires-háló	1	
17.	1 kg-os medicin	2	
18.	Billenős ülőke	1	
19.	Íves roller	2	
20.	Egyensúlyozó korong	2	
21.	Körlap hinta	1	
22.	Masszázsút	1	
23.	Nagy érzékelő korong	5	
24.	Kis érzékelő korong	5	
25.	Met. félgömb	6	
26.	Trambulin	4	
27.	Ejtőernyő	1	
28.	Gerswald-szer készlet	2	
29.	Sz.kézilabda kapu	1 pár	
30.	Futball kapu	2	
31.	Lépegető	2 pár	
LOGOPÉDIAI FOGLALKOZTATÓ, EGYÉNI FEJLESZTŐ SZOBA			
1.	A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	a fogyatékoság típusának megfelelő mennyiségben	
2.	Tükör	1	
3.	Asztal	2	
4.	Szék	5	

5.	Szőnyeg	1	
6.	Játéktartó szekrény	1	
JÁTSZÓUDVAR			
1.	Kerti asztal	1	
2.	Kerti pad	5	
3.	Babaház	2	
4.	Udvari homokozó	3	
5.	Takaróháló	2	1 db elszakadt háló pótlása
6.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, (kombinált) mozgásigényt kielégítő eszközök	a gyermeklétszámnak megfelelő mennyiségű	
INTÉZMÉNYVEZETŐI IRODA			
1.	Íróasztal	1 db	
2.	Szék	5 db	
3.	Telefon	1 db	
4.	Fax	1 db	
5.	Könyvszekrény	1 db	
6.	Iratszekrény	1 db	
7.	Számítógép, Internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	
8.	Laptop	3 db	
9.	Számítógépasztal	1 db	
ÓVODATITKÁRI IRODA			
1.	Számítógépasztal	1 db	

2.	Szék	2 db	
3.	Iratszekrény	1 db	
4.	Számítógép, Internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	
GYERMEKÖLTÖZŐ			
1.	Öltözőrekesz	gyermeklétszámnak megfelelő	
2.	Öltözőpad	gyermeklétszámnak megfelelő	cseréje szükséges
GYERMEKMOSDÓ HELYISÉG			
1.	Törülközőtartó	a gyermeklétszámnak megfelelő mennyiségű	
2.	Falitükör	3 db	
3.	Rekeszes fali polc (fogmosótartó)	7 db	
4.	Gyermek mosdókagyló	14 db	
WC HELYISÉG			
1.	Gyermek WC kagyló	17 db	
TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK			
1.	Fésűtartó	7 db	
2.	Törülköző	447 db	cseréje szükséges
3.	Abrosz	85 db	
4.	Takaró	152 db	
A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK			
1.	Szennyes ruha - tároló	2 db	
2.	Mosott ruha - tároló	2 db	

3.	Mosógép	1 db	
4.	Centrifuga	1 db	
5.	Vasaló	2 db	
6.	Vasalóállvány	2 db	
7.	Szárítóállvány	5 db	
8.	Takarítóeszközök	12 szett	
9.	Kerti munkaeszközök, szerszámok	1 szett	cseréje szükséges
10.	Hűtőgép	3 db	
11.	Porszívó	3 db	1 db cseréje szükséges
A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK			
1.	Mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	elhasználódás esetén folyamatos cseréje szükséges
2.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	
3.	Ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	
4.	Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-	

	speciális felszerelések	a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	
7.	Projektor	1 db	
EGÉSZSÉG- ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZÖK			
1.	Étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	megfelelő mennyiség	
2.	Elsősegélyláda, gyógyszerszekrény (zárható)	2 db	
3.	Tűzoltó készülék	11 db	

	fejlesztésének eszközei	ának megfelelő mennyiségben	
5.	Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	
6.	Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	
7.	A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	
8.	Munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	
A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ EGYÉB ESZKÖZÖK			
1.	Magnetofon/CD - lejátszó	7 db	
2.	Diavetítő	2 db	
3.	Vetítővászon	2 db	
4.	Hangszer (pedagógusoknak)	nem megfelelő mennyiségű	pótlása szükséges
5.	Hangszer (gyermekeknek)	nem megfelelő mennyiségű	pótlása szükséges
6.	Egyéni fejlesztést szolgáló	gyermekcsoportonként	